

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOLEGJI ZGJEDHOR GJYQËSOR
TIRANË

Nr.17 Regj.Them.
Datë Rregj. 01.06.2021

Nr.13 VENDIMI
Datë 09.06.2021

V E N D I M
“NË EMËR TË REPUBLIKËS”

Kolegji Zgjedhor Gjyqësor i mbledhur pranë Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë me trup gjykues të përbërë nga:

Gjyqtar: **Gentian MEDJA** (*Relator*)
Gjyqtar: **Emona MUÇI** (*Anëtare*)
Gjyqtar: **Alma KOLGJOKA** (*Anëtare*)
Gjyqtar: **Esmeralda XHILI** (*Anëtare*)
Gjyqtar: **Manjola XHAXHO** (*Anëtare*)

me sekretare gjyqësore Ermelinda Nuraj, sot më datë 09.06.2021, në seancë gjyqësore me dyer të hapura, mori në shqyrtim çështjen me nr.17 Akti, datë 01.06.2021 që i përket:

- PADITËSE:** **Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN)**, përfaqësuar me Autorizimin, nga Av. Marsh Logu.
- I PADITUR:** **Komisioni Qendror i Zgjedhjeve**, përfaqësuar në gjykim me Autorizimin nr.5682 Prot., datë 08.06.2021 nga Z. Olsi Peto.
- PALË TË INTERESUAR:**
- 1. Lëvizja Socialiste për Integrim**, përfaqësuar me Autorizimin nr.337, datë 03.04.2021, nga Av. Altin Kaziaj.
 - 2. Partia Socialiste e Shqipërisë**, përfaqësuar në gjykim me Autorizimin nr.180Prot., datë 27.05.2021 nga Maringlen Legisi.
- OBJEKTI:**
1. Kundërshtimi i vendimit nr.90, datë 26.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) për rrëzimin e kërkesës ankimore Nr.37 të subjektit zgjedhor Partia Demokratike–Aleanca për Ndryshim (PD-AN).
 2. Shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë, të zhvilluara në datën 25.04.2021 në zonën zgjedhore Qarku Durrës.

3. Urdhërimin e përsëritjes së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë në të gjithë zonën zgjedhore Qarku Durrës.

BAZA LIGJORE:

Nenet 1, 18, 35, 42, 45 dhe 64 të Kushtetutës së Shqipërisë. Nenet 6, 8 dhe neni 3, Protokollin 1 i Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut. Pikat 27 dhe 49 të Kodit të Praktikës së Mirë në Çështjet Zgjedhore. Nenet 136, 137, 145, 152, 153, 156, 160 dhe 161 të Kodit Zgjedhor. Nenet 14, 223 dhe 224 të Kodit të Procedurës Civile. Nenet 6 dhe 7 të Ligjit Nr. 9887, datë 10.03.2008 “Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale”. Nenet 3 dhe 6 të Vendimit Nr. 9, datë 24.12.2020 të KQZ-së.

Në përfundim të gjykimit, pala paditëse, Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN), kërkoi:

- Pranimin e padisë sipas objektit.
- Kundërshtimin e vendimit nr.90, datë 26.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) për rrëzimin e kërkesës ankimore Nr.37 të subjektit zgjedhor Partia Demokratike–Aleanca për Ndryshim (PD-AN).
- Shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë të zhvilluara në datën 25.04.2021 në zonën zgjedhore Qarku Durrës.
- Urdhërimin e përsëritjes së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë në të gjithë zonën zgjedhore Qarku Durrës.

Pala e paditur, Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, kërkoi:

- Rrëzimin e padisë të ngritur nga subjekti zgjedhor Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim.
- Lënien në fuqi të Vendimit nr.90, date 26.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS).

Personi i interesuar, Partia Socialiste e Shqipërisë, kërkoi:

- Rrëzimin e plotë të padisë të ngritur nga subjekti zgjedhor Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN).

Personi i tretë, me cilësinë e ndërhyrësit dytësor, Partia Lëvizja Socialiste për Integrim kërkoi:

- Pranimin e kërkesës padisë së Partisë Demokratike të Shqipërisë.
- Shfuqizimin e vendimit nr.90, të datës 26.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve
- Shpalljen e pavlefshme të zgjedhjeve në Qarkun Durrës.

Gjykata pasi dëgjoi pretendimet e fundit të palëve, shqyrtoi çështjen në tërësi, administroi provat në seancë gjyqësore

VËREN

1. Se, më datë 01.06.2021, pala paditëse Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN) i është drejtuar Kolegjit Zgjedhor Gjyqësor me kërkesë-padi duke kërkuar kundërshtimin e vendimit nr.90, datë 26.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) për rrëzimin

e kërkesës ankimore Nr. 37 të subjektit zgjedhor Partia Demokratike–Aleanca për Ndryshim (PD-AN), shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë të zhvilluara në datën 25.04.2021 në zonën zgjedhore Qarku Durrës dhe urdhërimin e përsëritjes së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë në të gjithë zonën zgjedhore Qarku Durrës.

2. Subjekti zgjedhor, Partia Lëvizja Socialiste për Integrim i është drejtuar Kolegjit, më datë 09.06.2021, me kërkesë për ndërhyrje dytësore në çështjen objekt gjykimi, për t'u bashkuar me palën paditëse për kërkimin e padisë lidhur me kundërshtimin dhe ndryshimin e vendimit nr.90, datë 26.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS), duke kërkuar shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë, të zhvilluara në datën 25.04.2021 në zonën zgjedhore Qarku Durrës si dhe përsëritjen e zgjedhjeve në këtë qark. Kolegji duke çmuar se Partia Lëvizja Socialiste për Integrim, si subjekt zgjedhor ka interes në lidhje me çështjen objekt gjykimi, me vendim të ndërmjetëm, vendosi të pranojë kërkesën për ndërhyrje dytësore duke u bashkuar kjo palë me paditësin subjektin zgjedhor PD-AN, në bazë të nenit të 191 KPC, që parashikon ndër të tjera se: *“Kushdo mund të ndërhyjë në një proces gjyqësor që zhvillohet ndërmjet personave të tjerë, kur ka interes për të mbështetur njërin ose tjetrën palë, me të cilën bashkohet në gjykim për ta ndihmuar atë”*.

FAKTET E ÇËSHTJES:

3. Presidenti i Republikës, me Dekretin nr. 11700, datë 06.09.2020, kishte caktuar datën 25 Prill 2021, për zhvillimin e zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë.

4. Në datën 25.04.2021, në 12 Zonat Zgjedhore në Republikën e Shqipërisë u zhvilluan zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë. Zona Zgjedhore Qarku Durrës ka 6 (gjashtë) zona të administrimit zgjedhor, përkatësisht ZAZ nr.20, ZAZ nr.21, ZAZ nr. 22, ZAZ nr. 23, ZAZ nr. 24 dhe ZAZ nr.25.

5. Me vendimin nr.340, datë 04.05.2021, Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve (KSHZ) vendosi miratimin e Tabelës Përmbledhëse të Rezultatit për subjektet zgjedhore, për zonën zgjedhore Qarku Durrës në zgjedhjet për Kuvendin të datës 25 Prill 2021. Në përfundim të procesit të numërimit të votave për subjektet zgjedhore, u konstatuan 153.047 fletë të vlefshme votimi dhe 7808 fletë të pavlefshme.

Sipas tabelës përmbledhëse rezulton se subjekti zgjedhor Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim ka siguruar 63431 fletë të vlefshme votimi, të ndara sipas zonave zgjedhore si vijon:

- ZAZ nr.20, fletë votimi të vlefshme 14076;
- ZAZ nr.21, fletë votimi të vlefshme 14184;
- ZAZ nr. 22, fletë votimi të vlefshme 11724;
- ZAZ nr. 23, fletë votimi të vlefshme 9158;
- ZAZ nr. 24, fletë votimi të vlefshme 8440;
- ZAZ nr. 25, fletë votimi të vlefshme 5849;

6. Kundër vendimit nr.340, datë 04.05.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve ka paraqitur ankim subjekti zgjedhor Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim, e cila në mënyrë të përmbledhur ka pretenduar:

Gjatë periudhës mars-prill 2021, ka depozituar 50 kallëzime penale në Prokurorinë e Posaçme SPAK dhe 130 kallëzime në prokuroritë e rretheve, të cilat kanë të bëjnë me vepra penale të tilla

si “Shpërdorim detyre”, “Korrupsion aktiv në zgjedhje”, “Përdorim i funksionit publik për veprimtari politike ose zgjedhore” etj;

- Sipas të dhënave të publikuara në media nga organizata të shoqërisë civile, bashkitë Durrës, Tiranë, Kavajë, Lezhë, Rrogozhinë, Vorë, Krujë, Lac dhe Mirditë shpërndanë 40 milion euro për familjet e prekura nga tërmeti i Nëntorit 2019. Janë përdorur në mënyrë të paligjshme burimet shtetërore për devijimin e vullnetit të zgjedhësve;
- Nëpunësit civile ishin nën presion të vazhdueshëm për të mbështetur kandidatët socialiste, në të kundërt mund të shkarkoheshin nga detyra;
- Nga viti 2017 e në vijim, Qeveria ka nxjerrë 28 vendime duke shtuar numrin e punësimeve në strukturat e qeverisjes qendrore me 16645 pozicione të reja, për përfitim politik, duke devijuar vullnetin;
- Deputetë të ndryshëm të Partisë Socialiste shpërndanë leje legalizimi në kundërshtim me përcaktimin e Kodit Zgjedhor dhe Vendimit Nr. 9/2020 të Komisionit Rregullator të KQZ-së.
- Sipas Ministrisë së Financave, për periudhën janar – prill 2021 janë paguar 20 milion euro më shumë për paga krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020;
- Me qëllim ndikimin në shtresat vulnerabel, bazuar në të dhënat zyrtare të Ministrisë së Financave, Qeveria ka paguar për ndihmën ekonomike për familjet në nevojë 313,763,706 lekë më shumë për periudhën janar – prill 2021, krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020;
- Në datën 11 prill, media publikoi një bazë të dhënash të 910.000 zgjedhësve që përdorte Partia Socialiste në Tiranë, duke bërë publike të dhëna personale si numri i ID, vendi i banimit, numri i telefonit dhe bindja politike e shprehur në zgjedhjet e kaluara dhe projeksionet për zgjedhjet e vitit 2021. Këto të dhëna janë marrë nga të dhëna shtetërore që qytetarët i kanë vënë në dispozicion në portalin e-albania për të marrë shërbime gjatë pandemisë apo në institucione të tjera shtetërore për të marrë shërbime nga administrata;
- Në 17 prill 2021, Kryeministri gjatë një takimi elektoral në qytetin e Durrësit, falenderoi patronazhistët për punën e bërë. Fakti që vetë Kryeministri e pranoi këtë fenomen dhe e normalizoi atë përmes falenderimeve, tregon se databaza të njëjta me ato të publikuara kanë ekzistuar në të gjithë Republikën e Shqipërisë. Skandali me të dhënat personale u evidentua edhe në Raportin paraprak të OSBE/ODIHR;
- Komiteti Teknik i Ekspertëve pranë Ministrisë së Shëndetësisë, vetëm 1 javë para zgjedhjeve, nxori një vendim që detyronte emigrantët që vinin nga Greqia apo Maqedonia e Veriut të karantinoheshin detyrimisht për një periudhë 2-javore. Ky vendim pengonte efektivisht mbi 500 mijë emigrantë shqiptarë që jetojnë në Greqi për të ushtruar të drejtën e votës, në mënyrë diskriminuese.
- Ndryshimet e njëanëshme të Kodit Zgjedhor nga Partia Socialiste, duke shkelur marrëveshjen konsensuale u evidentuan si problematike edhe nga Misioni i OSBE/ODIHR. Në opinionin e tyre të përbashkët, Komisioni i Venecias të Keshillit të Evropës dhe ODIHR-i shprehën keqardhje që procedurat e miratimit të ndryshimeve në Kushtetute dhe në Kodin Zgjedhor kishin qënë jashtëzakonisht të nxituara dhe që nuk ishin paraprirë nga një proces i duhur konsultimi.
- Numri i votave të pavlefshme ishte 83.026, ose 5 % e numrit total të votuesve dhe ky fakt është ndikuar nga përmbajtja e fletës së votimit me numra dhe jo me emrat e kandidatëve, duke krijuar konfuzion ditën e zgjedhjeve;
- Ligji diskriminon kandidatët gjatë procesit zgjedhor, duke u lejuar vetëm kryetarëve të partive dhe asnjë kandidat tjetër, që të kandidojnë deri në katër zona zgjedhore, ndërkohë

që kandidatët e tjerë mund të kandidojnë vetëm në një zonë, gjë që përbën shkelje të së drejtës së kandidimit në kushte të barabarta;

- Përfundimisht, subjekti zgjedhor PD - AN kërkoi pranimin e ankimit për kundërshtimin e Vendimit nr.340, datë 04.05.2021 “Për Miratimin e Tabelës përmbledhëse për rezultatin e votimit në zonën zgjedhore Qarku Durrës për subjektet zgjedhore dhe kandidatët për deputet në zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë të datës 25 prill 2021”.

7. Kundër vendimit nr.340, datë 04.05.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve ka paraqitur ankim subjekti zgjedhor Partia Lëvizja Socialiste për Integrim, e cila në mënyrë të përmbledhur ka pretenduar:

- Në disa QV u gjendën në kutinë e fletëve të votimit, fletë votimi pa vula, fakt i cili përveç se bie në kundërshtim me parashikimet e Kodit Zgjedhor dhe Akteve Normative të miratuara nga Komisioni Rregullator, përbën indicie dhe provë të qartë dhe të bën të besosh se janë futur fletë votimi nga jashtë QV-ve, të cilat kanë qarkulluar dhe janë plotësuar nga subjekti politik si garanci që votuesit e intimiduar, ndikuar apo blerë të mos i mashtronin.
- Në çdo ZAZ janë konstatuar tentativa për votim të dyfishtë nga i njëjti zgjedhës, fakt i konstatuar nga printimet e PEI;
- Pas këqyrjes së materialit video të regjistrimit të çdo vote në këtë Qark, rezultoi se në 108 kuti votimi të numëruara, nuk është pasqyruar saktë rezultati i votimit;
- Natyra e shkeljeve të pretenduara në procesin e leximit dhe vlerësimit të votës, e bëjnë të detyrueshme këqyrjen e materialit zgjedhor me qëllim final rinumërimin dhe rivlerësimin për ato qendra votimi, ku nga leximi i materialit filmik, konstatohet qartë se vota e LSI është shpërdoruar qëllimshëm dhe nuk është vlerësuar në mënyrë korrekte nga grupet e numërimit.

8. Pas rinumërimit të 108 kutive të votimit për votat e subjekteve zgjedhor, në KAS, rezultoi se ka ndryshim të numrit të fletëve të vlefshme për subjektet ankimese nga ku kane rrezultuar 60 fletë votimi të vlefshme më pak, të ndara këto mes tre subjekteve zgjedhore por, që ky ndryshim në numrin e votave të vlefshme nuk ka pasqyruar ndonjë ndryshim në rezultatin zgjedhur sa i takon ndarjes së mandateve në zonën zgjedhore të Qarkut Durres.

9. Në përfundim të procesit, subjekti ankues LSI kërkoi që tabela e rezultateve e miratuar nga KAS (pas rinumërimit të 108 kutive) të mos përfshihet në rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve për Qarkun e Durrësit dhe të mos ndryshojë tabela përmbledhëse e rezultateve e miratuar me vendimin nr.340/2021 të KSHZ-së.

10. Pasi ka shqyrtuar provat dhe pretendimet e palëve ankimese, Komisioni i Ankimeve dhe Sanksioneve ndër të tjera ka arsyetuar:

- Në lidhje me kërkimin e ankuesve për pavlefshmërinë e zgjedhjeve në këtë qark, KAS ka argumentuar se neni 160 i Kodit Zgjedhor përcakton si tipar kryesor për shkeljet e ligjit, me qëllim që ato të trajtohen si shkak për pavlefshmërinë e zgjedhjeve, peshën e tyre dëmprurëse mbi zgjedhjet. Në këto raste dëmi mund të vijë edhe nga një shkelje e vetme, por tronditëse për zgjedhësit ose rregullshmërinë e procesit (p.sh. cënimi i integritetit të kutive të votimit - nenet 115 dhe 138 të KZ). Përgjatë zgjedhjeve mund të ndodhin parregullsi apo shkelje të shumta, të lehta ose të rënda, të cilat mund të kenë

lidhje me aspekte të veçanta të procesit, por jo të gjitha mund të cilësohen “shkelje që cënojnë rëndë procesin zgjedhor”. Shkelje që cënojnë rëndë procesin zgjedhor janë vetëm shkeljet që ose i pengojnë/largojnë zgjedhësit në masë nga votimi, ose që i detyrojnë ata të votojnë në masë kundër vullnetit të tyre, ose që tjetërsojnë në masë votën e hedhur. Votimi familjar p.sh. që është konstatuar shpesh nga misionet vëzhguese të OSBE/ODIHR-it si shkelje e procesit zgjedhor nuk është konsideruar nga ata kurrë si shkelje që shkakton pavlefshmërinë e zgjedhjeve, sepse ata nuk e kanë vëzhguar asnjëherë këtë shkelje në masën e vet kritike. Po kështu, shitblerja e votës që gjithashtu është kritikuar në një numër zgjedhjesh dhe që këtë herë u cilësua si “problem i përhapur”, nuk u vëzhgua prej tyre në masë kritike....

Kodi Zgjedhor ka përpunuar mjete ligjore të ndryshme për shkelje të ndryshme. Për një pjesë prej tyre mjete ligjore është gjëra administrative (shkeljet e kryera nga media, subjektet zgjedhore, përfaqësuesit e institucioneve), për një pjesë janë masat disiplinore (shkarkimi etj.), për një pjesë është ndjekja penale (shitblerja e votës, shpërdorimi i detyrës, korrupsioni aktiv dhe pasiv në zgjedhje etj.), por për asnjërën prej tyre Kodi nuk ka përcaktuar si mjet ligjor pavlefshmërinë e zgjedhjeve. Kjo është arsyeja pse ekzistenca e një apo më shumë shkeljeve, qofshin këto edhe të rënda, nuk është shkak i vetëmjaftueshëm për të kërkuar pavlefshmëri. Kjo është arsyeja pse kërkesat për pavlefshmëri duhet të shoqërohen patjetër me argumentimin juridik që vërteton se shkelja e pretenduar është “shkelje që cënon rëndë procesin zgjedhor”, sikurse duhet të shoqërohen edhe me provën se sa dhe si e ka cënuar ajo procesin zgjedhor.

- Në lidhje me provat dhe faktet KAS ka analizuar se provat e paraqitura prej këtij subjekti ankues dhe të pranuarat për shqyrtim nga KAS-i nuk faktojnë sa raste shitblerje vote, sa raste lejesh legalizimi, sa raste punësimi, sa raste mohimi të së drejtës për votim për emigrantët, sa raste votimi të shumëfishtë ka pasur në qarkun e Durrësit. Po kështu, ato nuk faktojnë se sa secili prej këtyre fenomeneve, apo edhe i formave të tjera të përdorimit të burimeve shtetërore, i dhënies së ndihmave apo i ushtrimit të presionit mbi zgjedhësit kanë ndikuar në pengimin/largimin e zgjedhësve nga votimi, në detyrimin e votuesve që të votojnë në një mënyrë të caktuar, apo tjetërsimin e votës.Subjekti ankues nuk ishte në gjendje të identifikonte nëse ekzistonin dokumente pranë këtyre institucioneve që të përmbanin informacionin e kërkuar. Ai pohoi në seancë se nuk kishte disponuar mbi të dhëna nga informacionet e kërkuar në momentin e hartimit të kërkesës ankimore, por besonte se, nëse merreshin si prova, ato do të konfirmonin pretendimet e ankuesit....

Subjekti ankues ka depozituar si prova në mbështetje të pretendimeve të veta 2 (dy) kallëzime penale. Kallëzimet penale të depozituara si prova nuk provojnë në asnjë rast ekzistencën apo vërtetësinë e fakteve apo ngjarjeve të përshkruara në to. Ato provojnë vetëm faktin se PD për zonën zgjedhore Qarku Durrës ka depozituar së paku dy kallëzime penale.

Kodi Zgjedhor përcakton në pikën 4 të nenit 91: “4 (katër) muaj para datës së zgjedhjeve deri në formimin e qeverisë së re pas zgjedhjeve ndalohet propozimi, miratimi ose nxjerrja e akteve ligjore ose nënligjore, të cilat parashikojnë dhënien e përfitimeve për kategori të caktuara të popullsisë, të tilla si aktet që parashikojnë rritjen e pagave, pensioneve, mbështetjes ekonomike apo sociale, uljen ose heqjen e taksave, vendosjen e amnistive fiskale, privatizimin apo dhënien e pasurive a të shpërblimeve, etj., përveçse kur nisma kushtëzohet nga gjendje të fatkeqësisë natyrore”. Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 1076, datë 24.12.2020 “Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr.

555, datë 11.8.2011, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e strukturës dhe të niveleve të pagave të punonjësve me arsim të lartë dhe të punonjësve të infermieristikës në sistemin e ministrisë së shëndetësisë dhe njësinë mjekësore ushtarake pranë spitalit universitar të traumës, si dhe për trajtimin e personelit mjekësor në strukturat e forcave të armatosura”, të ndryshuar” ka dalë brenda periudhës së ndalimit dhe sjell rritje pagash për kategori të caktuara punonjësish publikë. Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 1044, datë 18.12.2020 “Për një shtesë në vendimin nr. 929, datë 17.11.2010, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin dhe përdorimin e fondit të veçantë”, të ndryshuar” është miratuar përpara fillimit të periudhës së ndalimit, prandaj nuk përbën shkelje, sikurse miratimi i vendimit nr. 1102, datë 24.12.2020 “Për përcaktimin e kritereve bazë të sektorëve që do të mbështeten dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë e zhvillimin rural, për vitin 2021” nuk përbën shkelje, sepse ai është vendim procedurash dhe kriteresh lidhur me një fond që është dhënë me ligjin për buxhetin e vitit 2021. Shkelja e kryer në favor të subjektit zgjedhor PS me nxjerrjen e VKM nr. 1076, datë 24.12.2020 formon kundërvajtje administrative sipas nenit 172 të Kodit Zgjedhor. Nga pohimet e përfaqësuesve administratës së KQZ-së rezulton se PD nuk ka bërë ankim në KQZ për këtë shkelje.

Një grup provash të depozituara nga subjekti ankues ilustronë debatin mediatik rreth të ashtuquajturit “skandali i patronazhistëve”, i cili ka lidhje me një bazë të dhënash prej rreth 900 mijë zgjedhësish, ku ishin fiksuar, ndër të tjera, dhe preferencat e aluduara politike të tyre. Nga tërësia e të dhënave të bazës janë me interes për zgjedhjet të dhënat për preferencat politike. Këto të dhëna janë dukshëm produkt i punës së “patronazhistëve”, mbështetur në “eksplorimin” e tregut politik nga strukturat partiake. Kjo metodë eksplorimi politik bën pjesë në taktikat tradicionale të partive politike, ndonëse metodat ndryshojnë nga njëra parti në tjetrën. Pjesa tjetër e të dhënave janë të dhëna personale, që janë siguruar në mënyrë të paqartë, përveç listës me emra zgjedhësish e cila është publike dhe u ofrohet partive politike në zbatim të dispozitave të Kodit Zgjedhor (pika 2 e nenit 60). Përdorimi, përpunimi dhe ruajtja e të dhënave personale rregullohet nga ligji për mbrojtjen e të dhënave personale. Rrethanat e lidhura me skandalin e patronazhistëve provojnë shkallën e ulët të respektimit të rregullave të vendosura nga ky ligj në Shqipëri. Provat e paraqitura në këtë kontekst provojnë sensibilitetin ndaj ngjarjes, por jo ndikimin e saj tek votuesit. Subjekti ankues nuk sollti prova se publikimi mund të kishte intimiduar zgjedhësit dhe t’i kishte mbajtur ata larg nga procesi i votimit. Pjesëmarrja në këto zgjedhje në zonën zgjedhore Qarku Durrës ishte 161274 (44,95%), nga 150553 (44,76%) që ka qenë në vitin 2017.

Subjekti ankues LSI ka ngritur një grup pretendimesh në kërkesat e tyre ankimore të cilat referojnë në një listë parregullësish, pasaktësish dhe gabimesh materiale dhe njerëzore në administrimin e procesit të votimit ose numërimit dhe tabulimit të rezultateve. KAS-i i mori në shqyrtim këto pretendime, dhe konkludon se këto pasaktësi dhe gabime njerëzore e materiale, nuk formojnë shkak për shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve. Për këtë arsye, provat që lidhen me këto pretendime, nuk mund të quhen prova pavlefshmërie.

Kodi Zgjedhor ka parashikuar mundësinë për shtetasit shqiptarë që jetojnë jashtë shtetit që të votojnë në zgjedhjet për Kuvendin. Komisionit Rregullator i është lënë kompetenca e posaçme që të vendosë “zhvillimin për herë të parë të votimit nga jashtë vendit, mbështetur në raportimin e Komisionerit për plotësimin e masave tekniko-organizative që mundësojnë votimin” (shkronja “ç” e pikës 2 të nenit 20). Në zgjedhjet e 25 prillit 2021 Komisioni Rregullator nuk e shfrytëzoi këtë kompetencë, duke mos e ligjëruar mundësinë e kësaj kategorie zgjedhësish të votonin në distancë. Në këto zgjedhje mund t’a

shfrytëzonin këtë mundësi, nëse do bëhej e aplikueshme, vetëm 3613 zgjedhës nga 4572 shtetas të regjistruar me banim jashtë shtetit (të dhënat janë marrë nga KQZ-ja). Për shkak të mosaplikimit të votimit nga jashtë vendit, e drejta e tyre e votimit do të realizohej në këto zgjedhjeve vetëm nëpërmjet paraqitjes në qendrën e tyre të votimit. ...

Subjektet ankuese ngritën pretendime kundrejt urdhrit nr.219, datë 19.04.2021 të Ministrisë të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale "Për karantinimin e personave që vijnë në Republikën e Shqipërisë nga Republika e Maqedonisë së Veriut dhe Greqia" si një "vendim që pengoi efektivisht 500 mijë emigrantë shqiptarë që jetojnë në Greqi për të ushtruar të drejtën e votës". Urdhri i sipërcituar është motivuar me nevojën për të dominuar përhapjen e epidemisë Covid19, në kushtet e "kontakteve më intensive në popullatë deri në përfundim të festës dhe veprimtarive fetare të lidhura me pashkët ortodokse". Vetizolimi i personave që hyjnë në territorin e Republikës së Shqipërisë është një masë që është marrë në mënyrë të përsëritur që nga koha e nisjes së pandemisë dhe ka qenë e lidhur me statistikën e sëmundshmërisë dhe pritshmëritë nga ngjarje të caktuara. Mbyllja, izolimi apo vetizolimi kanë qenë masa dominuese edhe në rastet e festave të tjera zyrtare, publike ose fetare. Në kohën që u mor kjo masë Republika e Greqisë ka pasur në fuqi izolimin 14 ditor dhe numrin e kufizuar të hyrjeve për personat që hynin në territorin grek nga Shqipëria. Më vonë kjo masë u shndërrua në izolim 7 ditor. Shqipëria e mbajti në këmbë këtë masë deri më datën 3 maj 2021, d.m.th. deri pas festës. Urdhri nr.219, datë 19.04.2021 është kontestuar pa sukses në rrugë ligjore në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe në Gjykatën Administrative të Apelit nga subjekti ankues LSI. Subjekti ankues PD nuk ka shfrytëzuar mjetet ligjore për kontestimin e tij. Për këtë arsye ligjshmëria e urdhrit nuk mund të vihet në diskutim. Efektet e një urdhri të ligjshëm nuk mund të formojnë shkelje. Pa shkelje nuk ka pavlefshmëri.

Subjekti ankues PD-AN ka referuar se në ditën e zgjedhjeve kanë qenë 23.000 persona të infektuar me Covid-19, sipas të dhënave zyrtare nga Ministria e Shëndetësisë. Statistika e ofruar nuk saktëson se sa prej tyre kanë qenë zgjedhës për zonën e Durrësit. Për zgjedhësit e kësaj kategorie nuk ka qenë e mundur të votonin në kushtet e izolimit.

Një pretendim i veçantë ka lidhje me numrin anomalisht të lartë të fletëve të votimit të pavlefshme. Në zonën zgjedhore Qarku Durrës numri i këtyre votave është 7808 ose 4.85% e numrit total të votave, por ky numër nuk mund të konsiderohet anomalisht i lartë, sepse mungon baza krahasuese. Pas ndryshimeve të fundit të Kodit Zgjedhor, votuesve iu dha mundësia të ushtronin të drejtën e tyre, duke hedhur dy vota, një për subjektet dhe një tjetër për kandidatët. Statistika nuk mund të krahasohet me votimet e kryera në Shqipëri, kur zgjedhësit kanë hedhur vetëm një votë. Në vlerësimin e subjektit ankues pavlefshmëria e lartë lidhet me kompozimin e fletës së votimit, gjë që përforcohet edhe nga deklaratat e Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve e datës 28.04.2021. Subjekti ankues nuk paraqiti asnjë fakt që të provonte lidhjen shkakësore midis vendimit të Kolegjit Zgjedhor për përmbajtjen e fletës së votimit dhe numrit të lartë të fletëve të pavlefshme. Deklarata e Komisionerit nuk e nxjerr këtë lidhje. Nga ana tjetër, ka një grup shkaqesh, të cilat duhet të mbahen në konsideratë gjatë analizës faktike rreth kësaj çështjeje si p.sh. fakti se në këto zgjedhje u votua me dy vota dhe probabiliteti i gabimit dyfishohej, fakti se fushata edukuese nuk pati efektin e dëshiruar ose nuk e davariti dot konfuzionin, fakti se kandidatët nuk harmonizuan dot mënyrën e re të votimit me taktikat elektorale, apo fakti se pavlefshmëria mund të ishte mënyrë votimi me dashje nuk mund të eliminohen vetëm për shkak se nuk përputhen me linjën e arsyetimit të ankuesit. Misioni vëzhgues i OSBE/ODIHR-it identifikon si shkak të mundshëm vonesën në nisjen e

fushatës informuese-edukuese. Pavlefshmëria e votës është pjesë e rregullave të votimit dhe numërimit të votave, nuk është mohim i së drejtës për të votuar (nuk ka mohim të së drejtës kur e drejta është ushtruar), nuk është shkelje e Kodit Zgjedhor, për pasojë nuk formon shkak për pavlefshmëri të zgjedhjeve.

Subjekti ankues PD ka përfshirë në ankim një numër provash që bëjnë fjalë për individë të aluduar me rekorde të tmerrshme kriminale, të cilët janë të lidhur me interesa biznesi me shumicën qeverisëse dhe që janë përfshirë “si eksponentë që kontribuonin në këtë fushatë edhe për shkak të përfitimeve që kanë marrë nga PS”. Faktet e referuara në provat e depozituara dhe në shtjellimin e kërkesës ankimore nuk krijojnë lidhje faktike dhe logjike me shkelje të Kodit Zgjedhor dhe nuk provojnë kërkesën për shpalljen e pavlefshme të zgjedhjeve.

Subjekti ankues PD u tërhoq nga pretendimi i tij i shprehur në pikat 53-55 të kërkesës ankimore dhe e zëvendësoi atë me pretendimet që rezultuan nga administrimi i rezultateve të kryqëzimit të të dhënave nga pajisjet PEI të përdorura për identifikimin e votuesve. Subjektet ankuese në tërësi pretenduan se materiali shpjegues me statistikat e kontrollit të kryqëzuar të të dhënave PEI dhe dëshmia e Nënkomisioneres Shtetërore të Zgjedhjeve provojnë se ka patur parregullsi në administrimin e pajisjeve, të cilat kanë lidhje me regjistrimin e një gjurme daktiloskopike për më shumë se një identitet zgjedhësi, sikurse ka pasur raste të izoluar të personave me identitet dhe gjurmë daktiloskopike të njëjtë në dy qendra votimi të ndryshme. Në vlerësimin e përfaqësuesit të subjektit ankues PD ky fakt provon se ekziston mundësia që një person i vetëm të ketë votuar në emër të shumë zgjedhësve dhe kjo e bën votimin në këto raste të pavlefshëm. Nga shqyrtimi i materialit të servitur nga KQZ-ja rezulton se ai jep informacion për fazën e parë të hetimit administrativ që neni 167/2 i KZ kërkon të kryhet “pasi të jetë shpallur rezultati përfundimtar, të jenë përmbyllur procedurat ankimore dhe zgjedhjet të kenë përfunduar” me qëllimin “për të verifikuar rregullsinë dhe saktësinë e veprimtarisë së administratës zgjedhore përgjatë administrimit të procesit dhe vlerësimit e numërimit të votave”. Rezultatet e servitura në material formojnë indicie për hetimin administrativ të KQZ-së, por nuk formojnë dot prova për të mbështetur pretendimin e subjekteve ankuese “për raste të shumta të votimit të dyfishtë”. Materiali i servitur konstaton se për zonën zgjedhore ka një listë prej 79 rastesh të identifikuar me gjurmë daktiloskopike të dyshuara të njëjta nga pajisjet, por jo të përputhshme. Nëse gjurmët do ishin të përputhshme, atëherë pajisja do t’i kish deklaruar të përputhshme ato. Vetëm në 4 (katër) raste ky dyshim përqas gjurmën daktiloskopike me identitetin e njëjte në dy qendra votimit të ndryshme. Mbi bazën e informacionit të përfutur nga materiali i servitur mund të ngrihen vetëm hipoteza për sjelljen e zgjedhësve të evidentuar por nuk mund të krijohet bindja për shkelje të provuara, aq më tepër për votim të dyfishtë. Nga palët në proces u argumentua se materiali i servitur provon se administrimi i procesit nga operatorët ka qenë i parregullt. KAS-i çmon se ky pretendim nuk ka lidhje me pretendimin për votim të shumëfishtë për të cilin ishte kërkuar marrja e provës. Ky material dhe stadi aktual i hetimit administrativ të KQZ-së nuk e provon pretendimin për votim të shumëfishtë.

Subjekti ankues PD e ka mbështetur kërkesën e vet për pavlefshmëri edhe në deklaratën e Misionit vëzhgues të OSBE/ODIHR-it për gjetjet dhe konkluzionet paraprake, të datës 26.04.2021. Dokumenti përmban gjetje dhe të dhëna për shitblerjen e votës dhe për përdorimin e burimeve shtetërore, të cilat janë referuar në kërkesën ankimore. Gjetjet dhe konkluzionet paraprake të deklaratës janë të besueshme dhe të pranueshme. Sipas gjetjeve dhe konkluzioneve të kësaj deklarate të ODIHR, ka përhapje të fenomenit, blerja e votave është e pranishme si metodë së paku tek partitë e mëdha. Gjithsesi,

përmasat e këtyre fenomeneve nuk formojnë, në gjykimin e misionit vëzhgues, shkak për pavlefshmëri, përndryshe deklarata nuk do t'i konsideronte zgjedhjet si zgjedhje ku "votuesit mund të zgjidhnin midis kandidatësh, të cilët mund të bënin lirshëm fushatë, me një kuadër ligjor që respekton liritë themelore" dhe ku "zgjedhjet ishin në përgjithësi të mirëorganizuar" (faqe 1).

Subjekti ankues PD kërkoi nga KAS-i që të merrte në cilësinë e provës 19 informacione specifike nga institucione të ndryshme që veprojnë në territor. KAS-i, kjo e fundit, pasi shqyrtoi kërkesën vendosi me shumicë votash rrëzimin e saj

- Përfundimisht KAS ka vlerësuar se:

"1. Shqyrtimi administrativ evidentoi raste shkeljesh të detyrimeve ligjore, të cilat formojnë kundërvajtje administrative. Shkeljet e evidentuara nuk provohet të kenë pasur ndikim në pjesëmarrjen e zgjedhësve në votim, në ushtrimin e lirë dhe të pandikuar të së drejtës së tyre apo në tjetërsimin e vullnetit. Ato nuk formojnë "shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor" dhe as "shkelje që mund të ketë ndikuar në ndarjen e mandateve në zonën zgjedhore", për pasojë nuk mund të shërbejnë si shkak për të shpallur zgjedhjet të pavlefshme në një ose më shumë qendra votimi.

2. Çdo ngjarje, fakt apo situatë e zhvilluar në zbatim apo në përputhje me kuadrin ligjor në fuqi nuk formon shkelje dhe nuk mund të shërbejë si shkak për të kërkuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një apo më shumë qendra votimit.

3. Çdo shkelje e pretenduar dhe që nuk mund të provohet se ka ndodhur ose se ka pasur ndikim mbi zgjedhjet në formën e pengimit të zgjedhësve për të marrë pjesë në votim, detyrimit të tyre për të votuar në një mënyrë të caktuar apo në formën e tjetërsimit të votës nuk mund të shërbejë si shkak për të kërkuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një apo më shumë qendra votimit.

4. Në mbledhjen e datës 25.05.2021, me shumicë votash, KAS mori vendim të ndërmjetëm për këqyrjen e provës nëpërmjet hapjes së kutive dhe rinumërimit të votave në kutitë e kërkuara nga subjekti ankues LSI, bazuar në kërkesën e tyre ankimore për 108 kuti.

11. Me vendimin nr.90, datë 26.05.2021, Komisioni i Ankimimeve dhe Sanksioneve ka vendosur: "1. Rrëzimin e Kërkesës Ankimore nr. 37, datë 09.05.2021 të paraqitur nga subjekti zgjedhor Koalicioni Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD - AN); 2. Rrëzimin e Kërkesës Ankimore nr. 46, datë 09.05.2021 të paraqitur nga subjekti zgjedhor Partia Lëvizja Socialiste për Integrim. 3. Ndryshimin e vendimit nr. 340, të datës 04.05.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve dhe miratimin e Tabelës Përmbledhëse të Rezultatit të zgjedhjeve të zonës zgjedhore qarku Durrës për subjektet zgjedhore dhe kandidatët për deputetë në zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë të datës 25 prill 2021, sipas rezultatit të dalë nga rinumërimi i 108 kutive të votimit të kërkuara nga subjekti LSI në kërkesën ankimore nr.46, sipas tabelës bashkëlidhur këtij vendimi. 4. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe publikohet në faqen zyrtare të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve. 5. Kundër këtij vendimi mund të bëhet ankim në Kolegjin Zgjedhor pranë Gjykatës së Apelit Administrativ Tiranë, së bashku me vendimin përfundimtar brenda 5 ditëve nga hyrja e tij në fuqi."

12. Me date 01.06.2021, subjekti politik Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN) i është drejtuar Kolegjit Zgjedhor Gjyqësor pranë Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë me paditë objekt gjykimi.

PRETENDIMET E PALËVE NË PROCES

13. Pala paditëse, Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim pretendoi se vendimi i KAS është i cënueshëm, pasi është marrë në shkelje të ligjit procedural dhe ligjit material, si dhe nuk është kryer një hetim i plotë e i gjithanshëm.

14. Në lidhje me ligjin procedural, pala paditëse subjekti zgjedhor PD – AN pretendoi se gjatë hetimit administrativ ka vendosur në dispozicion të KAS çdo provë të siguar nga vetë ajo, me qëllim identifikimin e të gjitha aspekteve të paligjshmërisë që karakterizuan procesin zgjedhor të 25 prillit 2021. Në kushtet kur një pjesë e provave ka qënë e pamundur të sigurohet nga subjekti, ky i fundit i ka kërkuar KAS-it që ti drejtohet organeve të administratës shtetërore, për të vënë në dispozicion informacione, dokumente dhe çdo provë tjetër që kërkohet ose çmohet e nevojshme për hetimin administrativ. Kërkesa e subjektit është refuzuar nga KAS, në shkelje flagrante të nenit 136, pika 1, gërma “c” dhe nenit 137 të Kodit Zgjedhor. Në këto kushte, kërkesa i drejtohet Kolegjit Zgjedhor që t’i drejtohet këtyre organeve shtetërore për marrjen e këtyre provave, me qëllim sigurimi i provave të nevojshme për gjykim, në përputhje me nenet 136 dhe 137 të Kodit Zgjedhor, dhe nenet 223 dhe 224 të Kodit të Procedurës Civile, me qëllim garantimin e të drejtës së palës ankuese për një proces të rregullt ligjor.

15. Në lidhje me pavlefshmërinë e zgjedhjeve, pala paditëse pretendon se Kodi Zgjedhor ka përcaktuar në mënyrë të detajuar cilat janë rastet kur zgjedhjet shpallen të pavlefshme, cili është organi kompetent dhe pasojat që sjell një vendim i tillë, sipas përcaktimeve të nenit 160 të Kodit Zgjedhor. Ndërsa në rast të marrjes së një vendimi për pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një zonë zgjedhore, neni 161, pika 1 parashikon se KQZ-ja, eventualisht Kolegji Zgjedhor urdhëron përsëritjen e zgjedhjeve në të gjithë zonën zgjedhore.

Pala paditëse PD – AN pretendon se, në tërësinë e tyre shkeljet e ligjit shqiptar dhe praktikave më të mira ndërkombëtare, cënuan rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve. Vendimet e marra në kundërshtim me nenin 98 të Kodit Zgjedhor dhe pikat 27 dhe 49 të Kodit të Praktikës së Mirë në Çështjet Zgjedhore, cënuan rëndë procesin zgjedhor, duke diktuar një rezultat në shpërputhje me vullnetin e zgjedhësve, e për rrjedhojë edhe ndarjen e mandateve dhe për rrjedhojë në kuptim të nenit 160 të Kodit Zgjedhor, ky proces zgjedhor në Qarkun Durrës duhet të shpallet i pavlefshëm dhe të urdhërohet përsëritja e zgjedhjeve në këtë qark.

16. Pala paditëse pretendon se pavlefshmëria e zgjedhjeve në zonën zgjedhore të Qarkut Durrës buron nga shkeljet e mëposhtëme:

i. Mohimi i të drejtës për të votuar i emigrantëve. E drejta e çdo qytetari shqiptar për të votuar është e sanksionuar në nenin 45 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe nenin 3 të Prokollit 1 të KEDNJ ndërkohë që mohimi bie ndesh paragrafin 7.2 të Dokumentit të Kopenhagenit të vitit 1990 të OSBE-së. Në nenet 24 dhe 25 të Kodit Zgjedhor, është parashikuar shprehimisht e drejta e votimit për emigrantët shqiptarë në vendin e tyre të rezidencës, mundësi kjo e cila nuk u është dhënë, duke mohuar një nga të drejtat e tyre themelore.

- Pala paditëse pretendon se deri në datën 19 prill 2021, nuk ka pasur ndonjë ndalim që emigrantët shqiptarë, të hynin në Shqipëri dhe të vendoseshin në karantinë. Komiteti Teknik i Ekspertëve pranë Ministrisë së Shëndetësisë, vetëm 1 javë para zgjedhjeve, nxori një vendim që detyronte emigrantët që vinin nga Greqia apo Maqedonia e Veriut të karantinoheshin detyrimisht për një periudhë 2-javore. Ky vendim pengonte efektivisht 500 mijë emigrantë shqiptarë që jetojnë në Greqi dhe Maqedoni, për të ushtruar të drejtën e votës, në mënyrë diskriminuese.

- Zgjedhësit, që ishin të infektuar me COVID-19 dhe që ndodheshin në karantinë, qenë të detyruar të respektonin rregullat e izolimit, duke u cënuar *de facto* e drejta e tyre për të votuar. Sipas Ministrisë së Shëndetësisë, numri i personave të infektuar me COVID – 19 në ditën e zgjedhjeve ka qënë 23.000 persona. E drejta e çdo qytetari shqiptar për të votuar është e sanksionuar në nenin 45 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, njëkohësisht është një nga të drejtat themelore e parashikuar në nenin 3, Protokollin 1 të KEDNj. Ndërsa në neni 24 dhe 25 të Kodit Zgjedhor, është parashikuar shprehimisht e drejtën e votimit për emigrantët shqiptarë në vendin e tyre të rezidencës, mundësi kjo e cila nuk u është dhënë, duke mohuar një nga të drejtat e tyre themelore.

ii. Blerja e votës dhe përdorimi i personave me rekorde të tmerrshme kriminale. Pala paditëse pretendon se në qarkun Durrës është konstatuar shitblerja e votave dhe shkeljet e tjera flagrante. Ndërtimi i një skeme kriminale, e shtrirë në të gjithë Qarkun e Durrës për blerjen e votës, nëpërmjet përfshirjes të personave me rekorde kriminale përbën shkelje flagrante të Kodit Zgjedhor, duke cënuar rëndë procesin zgjedhor, e për rrjedhojë duke ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve. Ky ndikim ka qënë veçanërisht domethënës për Qarkun e Durrësit ku diferenca ndërmjet PS dhe LSI për mandatin e deputetit është vetëm 136 vota.

Shitblerja e votës ka qënë një ndër problematikat kryesore të konstatuara edhe në Deklaratën e Gjetjeve dhe Rekomandimeve Paraprake të OSBE/ODIHR. Partia Demokratike nëpërmjet strukturave të saj në terren ka evidentuar dhe faktuar raste të shumta flagrante të shitblerjes së votës. Për të gjitha këto raste, PD ka depozituar 50 kallëzime penale në SPAK, ndër të cilat 30 kanë të bëjnë me raste masive të shitblerjes së votës dhe 130 kallëzime në prokuroritë e rretheve për shkelje të tjera. Në rastin e qarkut Durrës, Partia Demokratike ka depozituar dy kallëzime në SPAK për rreth 60 zyrtarë të lartë të pushtetit qëndror dhe vendor, persona me rekorde të tmerrshme kriminale, persona në kërkim, të përfshirë drejtpërdrejtë në blerjen e votave në favor të PS. Këta persona me rekorde kriminale, drejtohen nga drejtues të lartë të institucioneve shtetërore apo Partisë Socialiste.

Pala paditëse pretendon se janë evidentuar shitblerje votash me 100 - 300 Euro, dhënie e pagave shtesë nga drejtuesi politik të PS për Qarkun Durrës dhe njëkohësisht Drejtor i Përgjithshëm i OSHEE, i cili ka dhënë një pagë shpërblim për 13 mijë punonjës të OSHEE, etj, veprime këto të ndaluara nga neni 91 i Kodit Zgjedhor dhe neni 3 i Vendimit Nr. 9/2020 të KQZ-së

iii. Blerja e votës nëpërmjet dhënies së bonuseve dhe përfitimeve të tjera. Pala paditëse pretendon se shitblerja e votës është realizuar nëpërmjet dhënies së bonuseve dhe përfitimeve të tjera të cilat përbënin problem në procesin zgjedhor duke devijuar vullnetin e qytetarëve. Qeveria nëpërmjet akteve nënligjore ka miratuar Vendime Qeverie nëpërmjet të cilave është mundësuar dhënia e një shpërblimi në fundvit, për mjekët dhe punonjësit e Policisë së Shtetit. Është vendosur të ndryshohet struktura dhe niveli i pagave për punonjësit e stafit mjekësor, punonjësve të tjerë me arsim të lartë dhe punonjësit e stafit teknik të shkencave mjekësore në sistemin e Ministrisë së Shëndetësisë, Njësisë Mjekësore Ushtarake në Spitalin Universitar të Traumës, në strukturat e Forcave të Armatosura dhe institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale. Bashki të drejtuara nga kryebashkiakë të PS-së si Durrës, Tiranë, Kavajë, Lezhë, Rogozhinë, Vorë, Krujë, Lac dhe Mirditë shpërndanë vetëm në dy muaj rreth 40 milionë euro për familjet e prekura nga tërmeti i nëntorit 2019. Në datën 4 shkurt, Bashkia Durrës

miratoi me urgjencë listën e parë të 806 familjeve përfituese, të cilët përfitonin 2 milionë euro pagesa Cash. Ndërsa, në datën 14 Prill, Bashkia miratoi një listë me 1351 familje, të cilat përfitonin 4 milionë euro Cash në llogaritë e tyre. Madje, me disa vendime të javës të fundit, Bashkia Durrës ndryshoi kategorinë e dëmtimeve nga DS1 në DS2 ose nga DS2 në DS3 për të rritur vlerën e dëmshpërblimeve. Nga kjo skemë tërësisht e paligjshme, me qëllim të qartë marrjen e votave dhe mbështetjes për Partinë Socialiste, nëpërmjet disbursimit të drejtpërdrejtë të të hollave në llogaritë e tyre, vetëm në Bashkinë Durrës përfituan mijëra euro 2.157 familje. Sipas palës paditëse, nëse do të përllogarism një numër mesatar prej 2 zgjedhësish për çdo familje (vetëm prindërit), do të kishim 4.314 zgjedhës, përfitues të kësaj skeme. Një numër i tillë zgjedhësish, vullneti i të cilëve është manipuluar nëpërmjet abuzimit me fondet publike, është rreth 31 herë më i madh se numri i zgjedhësve (136) që ndajne mandatin e fundit të PS me LSI-në.

iv. Investimet publike/rindertimi. Pala paditëse pretendon se shteti ka vendosur investimet publike në funksion të PS-së për zgjedhjet e 25 Prill 2021. Në vitin 2020, pra një vit para zgjedhjeve, pati një rritje të lartë të kontratave publike, qoftë në numër, ashtu edhe në vlerën e tyre. Janë prokuruar rreth 878 kontrata publike me vlerë 505 milionë Euro, ndërkohë që mesatarja e vlerës së kontratave publike të 5 viteve të fundit është në vlerën 116 milionë Euro. Shteti u vendos në dispozicion të PS për të marrë përkrahjen e personave me rekorde të tmerrshme kriminale në këmbim të fondeve publike.

Neni 3 i Vendimit Nr.9, datë 24.12.2020 të Komisionit Rregullator të KQZ-së, ndalon mbështetjen dhe promovimin, në periudhën 4-mujore para datës së zgjedhjeve, të projekteve ose investimeve, me interes apo shtrirje territoriale kombëtare ose vendore në fushën e transporteve të çdo lloji, të energjetikës, telekomunikacionit, të veprave ujore të çdo lloji, në shërbim dhe interesit të publikut.

Shteti vendosi investimet publike/rindërtimin në funksion të PS për zgjedhjet e 25 Prillit 2021. Janë evidentuar së paku 20 raste në të gjithë vendin, 3 prej të cilave në Qarkun e Durrësit, kryeministri, ministrat dhe deputetët promovuan projekte apo investime publike me qëllime të qarta elektorale. Në 100 raste, për të cilat Partia Demokratike disponon foto dhe video, ndër të cilat në 76 raste morën pjesë kandidatët për deputetë të Qarkut Durrës, përdorën ndihmën e dhënë nga shteti për procesin e rindërtimit për të bërë fushatë elektorale. Përdorimi i burimeve shtetërore për fushatë evidentohet edhe në Raportin Paraprak të OSBE/ODIHR cka i dha partisë qeverisëse një avantazh të konsiderueshëm.

v. Intimidimi i administratës shtetërore për të mbështetur Partinë Socialiste. Gjatë fushatës u konstatuan raste të shumta të cilat janë denoncuar vazhdimisht nga PD, sesi të gjitha nivelet e administratës vendore dhe qendrore ishin përfshirë në fushatë duke mbështetur publikisht kandidatët e PS-së.

Nëpunësit civilë ishin nën presion të vazhdueshëm për të mbështetur kandidatët socialistë, në të kundërt mund të shkarkoheshin nga detyra. Sipas një mesazhi të publikuar në media, Drejtori i Drejtorisë Juridike në Bashkinë Durrës, iu drejtohej vartësve të tij, duke u kërkuar që të mos dilnin në punë. Presionet ndaj nëpunësve publikë dhe detyrimi i tyre për t'u angazhuar në fushatë u evidentuan edhe në Raportin Paraprak të OSBE/ODIHR.

vi. Punësimi në sektorin publik u rrit ndjeshëm në periudhën parazgjedhore. Sipas INSTAT në 2020 punësimi në sektorin publik u rrit me 6% pra me 10.572 persona. Ndërkohë, më 24 Dhjetor, Qeveria autorizoi edhe krijimin e 2.472 pozicione të reja në

administratën publike. Qartësisht, punësimet në administratën publike në periudhën zgjedhore, kur nuk diktohen nga nevoja të ngutshme, kanë për qëllim të përkthehen në mbështetje dhe vota për partinë në pushtet.

Subjekti Zgjedhor PD –AN në argumentat e saj i është referuar dhe statistikave të publikuar nga Ministria e Financës, sipas të cilës për periudhën janar – prill 2021 janë paguar 20 milion euro më shumë për paga sesa e njëjta periudhë e vitit 2020. Qeveria ka paguar për ndihmën ekonomike 313,763,706 lekë më shumë për periudhën janar – prill 2021 sesa e njëjta periudhë e vitit 2020. Për të njëjtën periudhë qeveria ka shpërndarë për 6182 persona “paga luftime” në një vlerë prej 247,282,292 Lekë. Këto veprime janë shkelje të rënda ligjore, të cilat kanë si qëllim përfitim politik duke devijuar vullnetin e votuesve.

vii. Dhënia e lejeve të legalizimit/ndërtimit gjatë fushatës zgjedhore. Deputetë të ndryshëm të Partisë Socialiste kanë shpërndarë leje legalizimi në kundërshtim me përcaktimin e Kodit Zgjedhor dhe Vendimit Nr.9/2020 të Komisionit Rregullator të KQZ-së. Kjo kategori, nuk e ka në kompetencë të shpërndajnë një dokument të tillë nga zyra e ASHK-së. Këto veprime qartazi tregojnë se si Partia Socialiste e ka vendosur shtetin në dispozicion të qëllimeve të saj elektorale. Në 9 raste Partia Demokratike ka dokumentuar me foto dhe video, kandidatë për deputetë shpërndanë leje legalizimi në periudhën e ndaluar nga Kodi Zgjedhor, me qëllim të pastër elektorale. Në 20 Prill, u publikua një audiopërgjim i drejtorit të përgjithshëm të Kadastrës, gjatë një takimi me vartësit e tij, ky i fundit u kërkon “...që mos procedojnë më tej me rreth 100.000 kërkesa për leje legalizimi të banesave private, të cilat me siguri do të refuzohen duke sjellë prishjen e tyre. Kjo pasi, refuzimi i dhënies së lejeve të legalizimit do të sillte që këta persona të votonin për opozitën. 20 raste në të gjithë vendin, 3 prej të cilave në Qarkun e Durrësit, kryeministri, ministrat dhe deputetët promovuan projekte apo investime publike me qëllime të qarta elektorale”

Sa më lart, sipas palës paditëse PD –AN, u cënua rëndë parimi i barazisë ndërmjet palëve garuese në zgjedhje, pasi Shteti dhe partia në pushtet (PS) u shkrinë në një. Një konstatim i tillë gjendet dhe në Raportin Paraprak të OSBE/ODIHR). Ky përdorim masiv i burimeve shtetërore, përveçse një veprimtari e paligjshme, e cila duhet hetuar dhe dënuar nga organet e drejtësisë, është në shkelje flagrante të neneve 78, 91, 92 të Kodit Zgjedhor dhe neneve 3 dhe 6 të Vendimit Nr. 9/2020 të Komisionit Rregullator të KQZ-së, çka ka cënuar rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar drejtpërdrejtë në vullnetin e zgjedhësve, rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve dhe ndarjen e mandateve në Qarkun e Durrës.

viii. Përdorimi i paligjshëm i të dhënave personale. Shteti vendosi të dhënat personale në dispozicion të serverave të PS në Tiranë dhe Durrës. Në datën 11 prill, media publikoi një bazë të dhënash të 910.000 zgjedhësve që përdorte Partia Socialiste në Tiranë, duke bërë publike të dhëna personale si numri i ID, vendi i banimit, numri i telefonit dhe bindja politike e shprehur në zgjedhjet e kaluara dhe projeksionet për zgjedhjet e 2021. Këto të dhëna janë marrë nga të dhëna shtetërore që qytetarët i kanë vënë në dispozicion në portalin e-albania për të marrë shërbime gjatë pandemisë apo në institucione të tjera shtetërore për të marrë shërbime nga administrata. Gjithashtu sipas denoncimeve të LSI, faktohet të ketë ekzistuar një database të ngjashme në Durrës, në të cilë kishte të dhënat personale për më shumë se 350 mijë zgjedhës, me emër/mbiemër, nr. ID, nr. telefoni, vendbanimi, etj. Rrjedhja e të dhënave personale sensitive, duke përfshirë edhe preferencat politike të zgjedhësve përbën shqetësim serioz dhe i bën zgjedhësit

vulnerabël. Skandali me të dhënat personale u evidentua edhe në Raportin Paraprak të OSBE/ODIHR.

Mbledhja, përpunimi, përdorimi dhe publikimi i të dhënave personale pa pasur miratimin me shkrim të mbajtësit të të dhënave është shkelje e rëndë e nenit 35 të Kushtetutës së Shqipërisë, nenit 8 të Konventës Evropiane dhe neneve 6 dhe 7 të ligjit “Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale”.

Duke qenë se Shteti dhe Partia ishin të pajisur me informacion për secilin zgjedhës, përfshirë edhe bindjet e tyre politike, kjo i bëri më vulnerabël përballë pushtetit dhe më lehtësisht viktimë e presioneve apo mjeteve të tjera të kundërligjshme për të ndaluar të shprehin vullnetin e tyre lirisht, duke përdorur mekanizma të ndryshëm pengues.

ix. Ndryshimet e njëanshme të Kodit Zgjedhor. Në datën 30.07.2020, Kuvendi i Shqipërisë nëpërmjet ligjit nr.115/2020, miratoi nismën e PS-së për disa ndryshime kushtetuese të cilat në thelb sanksiononin: (i) heqjen e koalicioneve parazgjedhore; (ii) sistemin me votim preferencial për 2/3 e kandidatëve; dhe (iii) vendosjen e një pragu kombëtar. Në vijim të ndryshimeve kushtetuese, Kuvendi i Shqipërisë miratoi në datën 05.10.2020 disa ndryshime në Kodin Zgjedhor, të cilat kishin të bënin me: (i) ulja nga 3% në 1% e pragut kombëtar; (ii) renditja e kandidatëve që përfitojnë mandat ndryshon nëse kandidati ka marrë një numër votash parapëlqyese më të madh se herësi që del nga pjesëtimi i numrit të votave të subjektit me numrin e mandateve të fituara; (iii) ri-renditjen e listës fituese sipas kandidatëve që kanë fituar numër votash më të madh se herësi; dhe (iv) kryetari i partisë ka të drejtë të kandidojë deri në katër qarqe. Ndryshimet e njëanshme të Kodit Zgjedhor nga Partia Socialiste, duke shkelur marrëveshjen konsensuale me KQZ-në u evidentuan si problematika edhe nga Misioni i OSBE/ODIHR.

x. Numri i madh i fletëve të votimit të pavlefshme. Numri i votave të pavlefshme ishte 83.026, ose 5% e numrit total të votuesve dhe vetëm për Qarkun e Durrësit ishin 7808 vota të pavlefshme ose 4.85%. Ky fakt është ndikuar nga përmbajtja e fletës së votimit me numra dhe jo me emrat e kandidatëve, duke krijuar konfuzion ditën e zgjedhjeve. Miratimi i një flete votimi në kundërshtim me kriteret e përcaktuara nga neni 98 i Kodit Zgjedhor dhe pika 27 e Kodit të Praktikës së Mirë në Çështjet Zgjedhore, solli një numër tejet të lart të fletëve të votimit, të cilat nëse do të ishin përkthyer në mandate mund të ndryshonin rezultatin nga 5 – 8 mandate në të gjithë Shqipërinë. Këto mandate mund të sillnin jo vetëm ndryshimin e rezultatit në qarqe të caktuara, ku diferenca ndërmjet palëve është e ngushtë, por edhe në rang kombëtar, kur dihet se partia e parë sipas rezultateve paraprake ka vetëm katër mandate më shumë se shumica e kërkuar për formimin e qeverisë. Pavlefshmëria e fletëve të votimit ka ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve. veçanërisht kjo për Qarkun e Durrësit ku diferenca ndërmjet PS dhe LSI ishte 136 vota për mandatin e deputetit.

xi. Diskriminimi i kandidatëve gjatë procesit zgjedhor. Ligji zgjedhor u lejon vetëm Kryetarëve të partive, por asnjë kandidati tjetër që të kandidojë deri në 4 zona zgjedhore, ndërkohë që kandidatët e tjerë mund të kandidojnë vetëm në një zonë, gjë që përbën shkelje të së drejtës së kandidimit në kushte të barabarta. Ky fakt, përbën një diskriminim në të drejtën për t'u zgjedhur, në kuptim të neneve 18 dhe 45 të Kushtetutës.

xii. Votimi më shumë se një herë, votimi për të tretët apo votimi familjar. Një nga risitë e zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë në 25 prill 2021 ishte identifikimi elektronik i

zgjedhësve. Futja e këtij mekanizmi të ri në Kodin Zgjedhor ishte kërkuar me forcë nga PD dhe kishte qenë pjesë e konsensusit të arritur ndërmjet palëve për ndryshimet e Kodit Zgjedhor në Korrik 2020. Njëpërmjet identifikimit elektronik synohej të eliminohej votimi më shumë se një herë, në të njëjtën qendër votimi apo qendra të tjera, votimi për të tretët apo votimi familjar. Por, gjithsesi ajo që mbetet problematike është fakti se nga informacionet e marra në terren nga strukturat e Partisë Demokratike rezultoi se këto fenomene nuk janë shmangur.

Nga subjekti zgjedhor PD –AN jepen detaje mbi rastet konkrete. Është konstatuar se persona të ndryshëm kanë votuar më shumë se një herë, qoftë për të tretë apo familjarë të tyre, duke shkelur kështu drejtpërdrejtë Kodin Zgjedhor. Nga ana tjetër, ekzistenca e këtij problemi u pranua edhe nga ana e Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve, i cili në datën 6 maj njoftoi fillimin e procesit të kryqëzimit të dhënave për të konstatuar rastet e votimit më shumë se një herë në një qendër votimi apo qendra të ndryshme. Nga të dhënat e administruara nga KAS nga kryqëzimi i të dhënave të pajisjeve PEI, rezultoi se shenjat e gishtërinjve të 34 personave janë përdorur për identifikimin e 71 zgjedhësve, cka potencialisht, sic u pranua edhe nga e Nënkomisioneres Shtetërore të Zgjedhjeve, ekziston dyshimi i arsyeshëm se 31 personave kanë votuar për 71 zgjedhës ose të pakën 2 herë.

Në përfundim, pala paditëse subjekti zgjedhor PD – AN pretendon se, në tërësinë e tyre këto shkelje të ligjit shqiptar dhe praktikave më të mira ndërkombëtare, cënuan rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve. Në këto kushte, është e qartë se vendimet e marra në kundërshtim me nenin 98 të Kodit Zgjedhor dhe pikat 27 dhe 49 të Kodit të Praktikës së Mirë në Çështjet Zgjedhore, cënuan rëndë procesin zgjedhor, duke diktuar një rezultat në shpërputhje me vullnetin e zgjedhësve, e për rrjedhojë edhe ndarjen e mandateve dhe për rrjedhojë në kuptim të nenit 160 të Kodit Zgjedhor, ky proces zgjedhor në Qarkun Durrës duhet të shpallet i pavlefshëm dhe të urdhërohet përsëritja e zgjedhjeve në këtë qark.

Në tërësinë e tyre këto shkelje flagrante të ligjit sic janë shitblerja e votës, përdorimi i personave me precedentë kriminalë, përdorimi i paligjshëm i administratës, vjedhja dhe përdorimi kriminal i të dhënave personale të shtetasve nga PS, përdorimi i paligjshëm, masiv dhe sistematik i parave të buxhetit të shtetit për tjetërsimin e vullnetit të qytetarëve dhe përdorimi i lejeve të legalizimit për vota, cënuan rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve në zonën zgjedhore Qarku Durrës. Këto shkelje dhe pasojat e tyre përmbushin kriteret e kërkuara nga nenet 160 dhe 161 të Kodit Zgjedhor për shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve dhe përsëritjen e zgjedhjeve në Qarkun e Durrësit.

Në këto kushte, bazuar në nenin 42 të Kushtetutës së Shqipërisë, nenin 6 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, pikat 27 dhe 49 të Kodit të Praktikës së Mirë në Çështjet Zgjedhore dhe nenet 158, 160 dhe 161 të Kodit Zgjedhor, përfundimisht, pala paditëse kërkon: *“Pranimin e padisë për shfuqizimin e vendimit nr. 90, datë 26.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS), për rrëzimin e kërkesës ankimore Nr. 37 të subjektit zgjedhor Partia Demokratike–Aleanca për Ndryshim (PD-AN). Shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë të zhvilluara në datën 25.04.2021 në zonën zgjedhore Qarku Durrës. Urdhërimin e përsëritjes së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë në të gjithë zonën zgjedhore Qarku Durrës.”*

17. Pala e paditur, Komisioni Qendror i Zgjedhjeve pretendoi se vendimi Nr.90, datë 26.05.2021 i KAS është i bazuar në ligj dhe në prova dhe si i tillë, duhet të lihet në fuqi. Pala e paditur pretendoi se i përmbahet arsyetimeve të bëra nga Komisioni i Ankimeve Sanksioneve në vendimin e mësipërm.

18. Ndërhyrësi dytësor, Partia Lëvizja Socialiste për Integrim, pretendoi se:

- Nga informacioni i vënë në dispozicion rezulton se në disa QV u gjeten në kutin e fletëve të votimit, fletë votimi pa vula, fakt i cili përveç se bie në kundërshtim me parashikimet e Kodit Zgjedhor dhe Akteve Normative të miratuara nga Komisioni Rregullator, përbën indicie dhe provë të qartë dhe të bën të besosh se janë futur fletë votimi nga jashtë QV-ve, të cilat kanë qarkulluar dhe janë plotësuar nga subjekti politik si garanci që votuesit e intimiduar, ndikuar apo blerë të mos i mashtronin.
- Në çdo ZAZ janë konstatuar tentativa për votim të dyfishtë nga i njëjti zgjedhës, fakt i konstatuar nga printimet e PEI.
- Është konstatuar mungesë e filmimit me kamera në Qendrën e votimit nr.1257. Ky fakt bie në kundërshtim të plotë me Vendimin e Komisionit Rregullator nr.11, datë 25.03.2021 dhe Vendimin e Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve për përdorimin e kamerës në Qendrën e votimit. Mos vënia në funksion e kamerës në QV, është kryer me dashje nga operatori i PEI dhe anëtarët e QV përfaqësues të mazhorancës, me qëllim manipulimin dhe tjetërsimin de rezultatit të kësaj qendre votimi. Nga verifikimi i këtyre pamjeve filmike rezulton se numri i votave të vlefshme apo të përfshira si vota të vlefshme për një tjetër subjekt zgjedhor, është relativisht i lartë. Nga këqyrja e pamjeve filmike të gjysmës së kutive rezultojnë rreth 250 vota të pavlefshme të numëruara në favor të Partisë Socialiste. Gjithashtu, nga leximi i këtyre anomalive apo parregullsive në kualifikimin jo të rregullt të votës, rezulton se subjektit LSI duhet t'i shtohen të paktën 60 (gjashtëdhjetë) vota sipas konstatimit të pamjeve filmike.
- Përfundimisht, duke pretenduar konstatim të shkeljeve të rënda ligjore të dispozitave të Kodit Zgjedhor, subjekti zgjedhor Lëvizja Socialiste për Integrim, me cilësinë e ndërhyrësit dytësor kërkoi pranimin e kërkesë padisë së ngritur nga subjekti zgjedhor Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim, shfuqizimin e vendimit nr.90, të datës 26.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve Shpalljen e pavlefshme të zgjedhjeve në Qarkun Durrës.

19. Personi i Interesuar, Partia Socialiste e Shqipërisë pretendoi se:

- Padia e ngritur kundër vendimit të KAS Nr.90, datë 26.05.2021 është e pabazuar në ligj dhe në prova dhe duhet të rrëzohet. Komisioni i Ankimeve dhe Sanksioneve ka vlerësuar drejt dhe saktë të gjitha pretendimet duke interpretuar me përpikmëri ligjin zgjedhor për mbi pavlefshmërinë e zgjedhjeve dhe përsëritjen e tyre.
- Neni 160 i Kodit Zgjedhor përcakton si tipar kryesor për shkeljet e ligjit, me qëllim që ato të trajtohen si shkak për pavlefshmërinë e zgjedhjeve, peshën e tyre dëmprurëse mbi zgjedhjet. Në këto raste dëmi mund të vijë edhe nga një shkelje e vetme, por tronditëse për zgjedhësit ose rregullshmërinë e procesit. Përgjatë zgjedhjeve mund të ndodhin parregullsi apo shkelje të shumta, të lehta ose të rënda, të cilat mund të kenë lidhje me aspekte të veçanta të procesit, por jo të gjitha mund të cilësohen “shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor”. Shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor janë vetëm shkeljet

- që ose i pengojnë/largojnë zgjedhësit në masë nga votimi, ose që i detyrojnë ata të votojnë në masë kundër vullnetit të tyre, ose që tjetërsojnë në masë votën e hedhur.
- Në interpretim të nenit 125/4 dhe 160 të Kodit Zgjedhor, në çdo rast kërkesa për pavlefshmëri duhet të përmbajë të nominuar qendrën apo qendrat e votimit për të cilat kërkohet pavlefshmëria e rezultatit zgjedhor të miratuar. Secila qendër votimi ka specifikat e veta apo shkaqe të ndryshme, të veçanta ose të përbashkëta për konstatimin e elementëve të pavlefshmërisë së zgjedhjeve dhe kjo gjithmonë në varësi të bazës faktike të pretendimit të parashtruar nga paditësat. Edhe nga përmbajtja e padisë nuk rezulton që të jenë dhënë sqarime apo interpretime sipas të cilave kërkohet pavlefshmëria e rezultatit në një apo disa qendra votimi. Pala paditëse, duhet të provojë qartësisht se ka pasur shkelje të ligjit, të cilat kanë ndodhur në qendrat e votimit dhe se ekziston lidhja shkakësore ndërmjet shkeljes së ligjit dhe pasojës, pra cënimit të rëndë të procesit zgjedhor. Në asnjë moment nuk pretendohet pavlefshmëri në një apo disa qendra votimi konkrete të qarkut të Durrës, pra nuk përcaktohet asnjë qendër votimi me shkelje konkrete ligjore. Për sa kohë, në asnjë moment nuk provohet sipas ligjit pavlefshmëria e zgjedhjeve në një apo disa qendra e votimi, edhe kërkimi tjetër për përsëritjen e tyre sipas nenit 161 të K.Z mbetet i pa bazuar në ligj dhe në prova.
 - Nga ana e subjektit zgjedhor Partia Demokratike e Shqipërisë janë pretenduar fakte që lidhen me shitblerjen e votës, mohim të se drejtës për të votuar, raste të votimit të shumëfishtë, raste punësimi, dhënie ndihmash etj, por asnjëherë të provuara se sa kanë ndikuar në pengimin/largimin e zgjedhësve nga votimi, në detyrimin e votuesve që të votojnë në një mënyrë të caktuar, apo tjetërsimin e votës.
 - Pala paditëse ka pretenduar shkelje të ligjit zgjedhor që lidhen me ushtrimin e veprimtarive të ndaluara si miratimi i V.K.M apo ndryshimeve të V.K.M, por që nuk janë ankimuar asnjëherë prej tij në KQZ.
 - Përcaktimi i Urdhrit nr.219, datë 19.04.2021 i Ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale "Për karantinimin e personave që vijnë në Republikën e Shqipërisë nga Republika e Maqedonisë së Veriut dhe Greqia" si një *“vendim që pengoi efektivisht 500 mijë emigrantë shqiptarë që jetojnë në Greqi për të ushtruar të drejtën e votës”*, është kontestuar pa sukses në rrugë ligjore në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe në Gjykatën Administrative të Apelit nga subjekti ankues LSI. Subjekti ankues PD nuk ka shfrytëzuar mjetet ligjore për kontestimin e tij. Për këtë arsye, ligjshmëria e urdhit nuk mund të vihet në diskutim. Efektet e një urdhri të ligjshëm nuk mund të formojnë shkelje.
 - Lidhur me pretendimin se në ditën e zgjedhjeve, sipas Ministrisë së Shëndetësisë, numri i personave të infektuar me COVID-19 ishte rreth 23.000 vetë, statistika e ofruar nuk saktëson se sa prej tyre janë qytetarë të qarkut Durrës, e as faktin se sa prej tyre kanë qenë zgjedhës.
 - Lidhur me pretendimin për numër anomalisht të lartë të fletëve të votimit të pavlefshme, në zonën zgjedhore Qarku Durrës ky numër nuk mund të konsiderohet anomalisht i lartë, sepse mungon baza krahasuese.
 - Në tërësinë e tyre, të gjitha faktet apo ngjarjet e pretenduar prej paditësave përveçse janë të paprovueshme për kundërligjshmërinë e tyre, nuk referojnë në të paktën një qendër votimi qarkun Durrës dhe nuk parashtrohet asnjë arsyetim i detajuar sipas kërkave të ligjit. Ky është tregues i padiskutueshëm se shkaqet e pretenduara nuk janë gjë tjetër vecse parashtrime formale pa asnjë thelb të njohur nga ligji zgjedhor. Edhe sikur të kishte patur shkelje ligji, këto shkelje duhet që të kenë ndodhur në qendrën e votimit dhe jo në vende të tjera, si edhe të kenë ndikuar në shpërndarjen e mandateve. Sipas përcaktimeve

të nenit 160, pika 4 të Kodit Zgjedhor, kuptohet, se shkeljet përveçse duhet të kenë ndodhur në ambientet e qendrës së votimit, duhet që të jetë mbajtur edhe një raport nga K.Z.A.Z ose informationi t'i jete referuar KZAZ me shkrim nga qendra e votimit.

- Kodi Zgjedhor ka përpunuar mjete ligjore të ndryshme për shkelje të ndryshme. Për një pjesë prej tyre mjete ligjor është gjoba administrative, masat disiplinore, ndjekja penale etj, por për asnjërën prej tyre Kodi nuk ka përcaktuar si mjet ligjor pavlefshmërinë e zgjedhjeve. Kjo është arsyeja pse ekzistenca e një apo më shumë shkeljeve, qofshin këto edhe të rënda, nuk është shkak i vetëmjaftueshëm për të kërkuar pavlefshmëri.

VLERËSIMI I KOLEGJIT ZGJEDHOR GJYQËSOR

19. Kolegji vlerëson se padia e paraqitur nga subjekti zgjedhor PD - AN ploteson kriteret formale të shqyrtimit të saj.

19.1. Subjekti zgjedhor PD – AN legjitimohet për të kundërshtuar vendimin nr.90, datë 26.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) për rrëzimin e kërkesës ankimore Nr.37 të subjektit zgjedhor Partia Demokratike–Aleanca për Ndryshim dhe shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë, të zhvilluara në datën 25.04.2021 në zonën zgjedhore Qarku Durrës. Nenet 160 dhe 161 të Kodit Zgjedhor, i japin të drejtë subjekteve zgjedhorë pjesëmarrëse në zgjedhje të kërkojnë shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve. Mospranimi i kësaj kërkesë dhe pretendimet e palës paditëse në lidhje me shkelje të rënda të ligjit të cilat cënuan rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve, krijojnë premisat e një interesi të ligjshëm, i cili pretendohet të jetë shkelur nga vendimmarrja e KQZ (Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve). Kolegji vlerëson paraprakisht se palës paditëse i njihet e drejta të ankohet ndaj vendimeve të KQZ-së, që cenojnë interesat e tij të ligjshme (shih nenin 145 të Kodit Zgjedhor).

19.2. Kolegji konstaton se pretendimet e palës paditëse i janë nënshtruar rrugës së shqyrtimit administrativ nga Komisioni i Ankimeve dhe Sanksioneve dhe kërkesëpadia është paraqitur brenda afatit ligjor pesë ditor të parashikuar nga neni 145, në lidhje me nenin 152.2 të Kodit Zgjedhor.

20. Duke iu referuar rastit konkret, Kolegji thekson se pala paditëse, subjekti zgjedhor Koalicioni “Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim” ka kërkuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve të zhvilluara për në Kuvendin e Republikës së Shqipërisë, në datë 25.04.2021, për të gjithë zonën zgjedhore Qarku Durrës.

21. Kolegji vlerëson se në Kodin Zgjedhor janë parashikuar rregulla për përgatitjen, zhvillimin, administrimin, mbikqyrjen dhe shpalljen e rezultatit të zgjedhjeve (neni 1 paragrafi 1). Përmes këtyre rregullimeve ligjore garantohet parashikimi kushtetues për të siguruar zgjedhje të lira dhe të barabarta (neni 1, paragrafi 3 i Kushtetutës) si dhe votë të lirë, të fshehtë dhe të barabartë për qytetarët (neni 45, paragrafi 4 i Kushtetutës). Në kuadër të garantimit të së drejtës së votës, si dhe zgjedhje të lira dhe të barabarta, ligjvënësi në Kodin Zgjedhor, ka përcaktuar rastet e shpalljes së pavlefshmërisë së zgjedhjeve.

22. Konkretisht, në nenin 160 Kodi Zgjedhor parashikon ndër të tjera se: *“1. KQZ-ja kryesisht ose me kërkesë të subjekteve zgjedhorë, i shpall zgjedhjet të pavlefshme në një apo më shumë qendra votimi, në rast se: a) Kanë ndodhur shkelje të ligjit, të cilat kanë cënuar rëndë procesin zgjedhor ose kur tërësia e shkeljeve të ligjit, sipas kësaj shkronje, të ndodhura në ato qendra votimi mund të ketë cënuar procesin zgjedhor në një masë të tillë, që mund të ketë ndikuar në*

ndarjen e mandateve në zonën zgjedhore; b) Kanë ndodhur fatkeqësi natyrore në përmasa të tilla, që kanë penguar pjesëmarrjen e zgjedhesve në votim; ose c) Votimi nuk ka filluar apo është pezulluar për më shumë se pesë orë 3. Kërkesa për shpalljen e pavlefshme të zgjedhjeve duhet të përmbajë shkaqet ligjore përshkrimin e rasteve të shkejeve dhe arsyetimin e detajuar për pasojën...”. Sipas parashikimit të mësipërm ligjor, subjektet zgjedhore gëzojnë të drejtën për të kërkuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një ose më shumë qendra votimi duke paraqitur shkaqet ligjore, përshkrimin e rasteve të shkeljeve dhe arsyetimin e detajuar për pasojën e tyre. Kolegji vë në dukje se në interpretim të nenit 160 paragrafi 1 gërma “a” të Kodit Zgjedhor, në rastet e kërkesës për shpallje të pavlefshme të zgjedhjeve në një apo më shumë qendra votimi, vlerësimi i “shkeljes” duhet bërë nisur nga kritere objektive. Në këtë drejtim, Kolegji thekson se në kuptim të nenit 160 pika 1 gërma “a” të Kodit Zgjedhor, subjekti zgjedhor ankues duhet a) të evidentojë veprimeve apo mosveprimeve, të cilat pretendohen si shkelje të ligjit; b) të provojë ekzistencën e shkeljeve të pretenduara; si dhe c) të provojë lidhjen shkakësore midis shkeljes së pretenduar dhe pasojës, cënimit të rëndë të procesit zgjedhor.

23. Kolegji vlerëson se “shkelja” apo “shkeljet” duhet të jenë të një shkallë të tillë që kanë vënë në rrezik dhe kanë çenuar zhvillimin e procesit zgjedhor sipas parimeve kushtetuese dhe atyre ligjore. Në këtë kuptim, Kolegji vlerëson se procesi zgjedhor mund të shpallet i pavlefshëm qoftë kur ka ndodhur një shkelje e rënde e ligjit qoftë kur kanë ndodhur një tërësi shkeljesh të ligjit, të cilat, në mënyrë komulative, kanë si rezultat cënim të procesit zgjedhor në një masë të tillë, që të ketë ndikuar në ndarjen e mandateve në zonën zgjedhore. Në këtë kuptim, jo çdo parregullsi apo shkelje, qofshin këto të shumta apo të pakta, të lehta ose të rënda, të cilat mund të kenë lidhje me aspekte të veçanta të procesit, mund të cilësohet “shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor”. Shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor janë vetem shkeljet që tjetërsojnë në “masë” votën e hedhur, që detyrojnë në “masë” zgjedhësit të mos shprehin vullnetin e tyre. Në këtë kuptim Kolegji gjen të drejtë arsyetimin e bërë nga KAS, sipas të cilit “Shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor janë vetëm shkeljet që i pengojnë/largojnë zgjedhësit në masë nga votimi ose që i detyrojnë ata të votojnë në masë kundër vullnetit të tyre, ose që tjetërsojnë në masë votën e hedhur”. Kolegji e gjen të drejtë qëndrimin e mbajtur nga KAS, sipas të cilit “Kodi Zgjedhor ka përpunuar një numër filtrash e garancish të cilat mbrojnë aspekte të caktuara të procesit nga cënimi, prishja apo manipulimi. Filtrat dhe garancitë si rregull janë ndërvepruese dhe komplementare. Për mbrojtjen nga votimi i shumefishte p.sh. ndërveprojnë lista e zgjedhësve, me emrin e zgjedhësit vetëm në një listë qendre votimi, procedura e rreptë e kontrollit të identitetit të votuesit, përdorimi i bojës matrikulluese, lënia e gjurmës së gishtit në pajisjen PEI, kontrolli a posteriori i të dhënave të grumbulluara nga pajisjet PEI për të gjithë vendin dhe, së fundi, mbikeqyrja reciproke e anëtarëve të komisioneve dhe monitorimi i këtyre të fundit nga vëzhguesit e subjekteve. Dy apo shumëfishimi i filtrave dhe garancive i shërben qëllimit që integriteti i procesit të mbrohet edhe në rastet kur ndonjëri prej tyre nuk funksionon, dështon apo administrohet keq. Kjo është arsyeja pse procesi nuk atakohet dot menjëherë për pavlefshmëri, nëse gjate kontrollit apo verifikimit të dokumentacionit konstatohen pasaktësi, parregullsi, gabime materiale, gabime njerëzore apo shkelje procedurale. Prosesi mund të atakohet për pavlefshmeri kur provohet se integriteti ka rënë ... ose ka rënë në masën që ka prishur rezultatin (nenin 136, pika 1, shkronja “a”).”. Fshehtësia e votës është një element që ka për qëllim eliminimin e intimidimeve apo formave të ndryshme të shitblerjes së votës.

24. Sipas nenit 160 paragrafi 1 gërma “a” të Kodit Zgjedhor kërkohet që rëndësia e shkeljeve të ketë arritur atë “masë”, e cila ka ndikim në ndarjen e mandateve. Sipas nenit 161 paragrafi 2 të Kodit Zgjedhor, “do të konsiderohet ndikim në ndarjen e mandateve për zgjedhjet në Kuvend kur

numri i zgjedhëse, që kanë votuar apo mund të kishin votuar në qendrën apo qendrat e votimit të shpallura të pavlefshme, është i barabartë ose më i madh se numri i zgjedhësve të nevojshëm për caktimin e një mandati në zonën zgjedhore përkatëse, mbi bazën e përllogaritjes së votave të vlefshme në zonën zgjedhore, të bërë sipas nenit 162 të këtij Kodi”. Sa më sipër, në kuptim të nenit 160 paragrafi 1 gërma “a” të Kodit Zgjedhor, Kolegji vlerëson se pretendimi për pavlefshmëri të zgjedhjeve nuk duhet të mbetet në nivelin e evidentimit të parregullsive dhe të pasojave të mundëshme por subjektet zgjedhorë duhet të provojnë qartazi shkeljen apo shkeljet ligjore në procesin zgjedhor, rëndësinë tyre, pasojën cënimin e rëndë të procesit zgjedhor përmes “tjetërsimit të vullnetit të zgjedhësve”, masën në kuptimin që tjetërsimi të ketë marrë një përhapje aq të gjërë sa të ketë ndikuar në ndarjen e mandateve sipas nenit 161 paragrafi 2 i Kodit Zgjedhor si dhe lidhjen shkakësore të drejtëpërdrejtë midis shkeljes apo shkeljeve dhe cënimit të rëndë të procesit zgjedhor. Pikërisht, evidentimi i shkeljes apo shkeljeve konkrete, argumentimi i lidhjes shkakësore midis shkeljes apo shkeljeve dhe cënimit të procesit zgjedhor, do të mund të krijonte bindjen mbi bazueshmërinë e kërimit për pavlefshmëri të zgjedhjeve në një ose më shumë qendra votimi, në kuptim të nenit 160 paragrafi 1 gërma “a” të Kodit Zgjedhor. Pikërisht, parashikimi i ligjit për pavlefshmëri në qendra votimi shërben për ta bërë më të matshëm rëndësinë e shkeljes së pretenduar.

25. Kolegji vë në dukje se neni 160 paragrafi.1 i Kodit Zgjedhor në pikat “b” dhe “c” parashkon raste të pavlefshmërisë së një apo më shumë qendra votimi që lidhen ekskluzivisht me pjesëmarrjen në votim dhe procedurën e votimit. Konkretisht, mosfillimi i votimit apo pezullimi i tij për më shumë se pesë orë, është rasti i parashikuar nga gërma “c” që mjafton të provohet që ka ndodhur dhe i bën zgjedhjet në një apo disa qendra votimi të pavlefshme, pa u lidhur me ekzistencën e ndonjë pasoje tjetër. Në gërmën “b” të paragrafit të parë, të nenit 160 është parashikuar si shkak për pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një apo disa qendra votimi, rasti i ndodhjes së fatkeqësisë natyrore, që duhet të jetë në përmasa të tilla që pengon pjesëmarrjen e zgjedhësve në votim.

26. Para se të marrë në shqyrtim pretendimet e palës paditëse, Kolegji vlerëson të analizojë kërkesën e palës paditëse subjekti zgjedhor “Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim” për marrje të provave pranë institucioneve të ndryshme për të provuar pretendimet e paraqitura në këtë gjykim në lidhje me pavlefshmërinë e zgjedhjeve, kërkesë që e kishte paraqitur edhe pranë KAS dhe që nuk ishte pranuar me argumentin se subjekti ankues nuk ka bërë përpjekje për të siguruar paraprakisht provat, sikurse kërkon neni 136/1/c i Kodit Zgjedhor, si dhe informacionet e kërkuara nuk gëzojnë cilësinë e provës, sipas KPrCivile dhe për këtë shkak nuk mund të kërkohej si të tilla. Pala paditëse Partia Demokratike-Aleanca për Ndryshim kërkoi nga Kolegji Zgjedhor Gjyqësor që të merrte në cilësinë e provës 18 informacione specifike nga institucione të ndryshme që veprojnë në territor.

27. Siç është trajtuar më lart rasti i pavlefshmërisë së zgjedhjeve në një apo disa qendra votimi i parashikuar nga neni 160 para.1, gërma “a” i Kodit Zgjedhor i referohet si shkeljeve të pretenduara gjatë situatës parazgjedhore dhe/ose gjatë zhvillimit të procesit të zgjedhjeve. Kodi Zgjedhor ka përcaktuar një kategori shkeljesh, të cilat çënojnë procesin zgjedhor dhe që përbëjnë kundravajtje administrative. Konkretisht, në pjesën XIII të Kodit Zgjedhor “Përgjegjësitë dhe sanksionet” përcaktohen rastet konkrete të shkeljeve dhe masat që merren në lidhje me to. Siç është argumentuar më lart, Kolegji gjen të drejtë arsyetimin e bërë nga KAS, sipas të cilit “Shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor janë vetëm shkeljet që i pengojnë/largojnë zgjedhësit në masë nga votimi ose që i detyrojnë ata të votojnë në masë kundër vullnetit të tyre,

ose që tjetërsojnë në masë votën e hedhur”. Kolegji thekson se shkeljet që të sjellin shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve në një apo disa qendra votimi, duhet të jenë të asaj shkalle që shkaktojnë pamundësinë reale për të përcaktuar dëshirën dhe vullnetin e zgjedhësve. Kolegji vlerëson se evidentimi dhe provueshmëria e një shkelje apo shkeljeve të caktuara, duhet të pasohet nga vërtetimi i faktit që nga shkelja e kryer, ishte shtrembëruar apo tjetërsuar vullneti i zgjedhësve dhe rrjedhimisht ishte ndryshuar rezultati i zgjedhjeve. Kolegji vlerëson se e rëndësishme është ruajtja e ligjshmërisë së procesit zgjedhor dhe garantimi i votës së lirë. Për pasojë, shpallja e pavlefshmërisë së zgjedhjeve në një ose disa qendra zgjedhore mund të bëhet për arsye shkelje të rënda të ligjit. Sa më sipër, Kolegji thekson se shkeljet që janë kryer dhe që kanë çënuar rëndë procesin zgjedhor, sipas pretendimeve të paraqitura në gjykim nga palët paditëse, duhet të bazohen në prova, vlerësimi i të cilave do të kryhet përmes një gjykimi të drejtë dhe të arsyeshëm.

28. Nga ana tjetër, Kolegji vlerëson se sipas nenit 11 të KPC dhe nenit 136 të Kodit Zgjedhor palët paditëse kanë detyrimin të provojnë pretendimet e tyre. Subjektet zgjedhore në kupim të nenit 136 të Kodit Zgjedhor kanë të drejtë të kërkojnë marrjen e provave, por nëse provojnë që nuk është bërë e mundur sigurimi i tyre nga vetë subjekti pretendues, duke treguar edhe shkaqet përkatëse. Neni 136 parashikon se vetë KQZ-ja mund të angazhohet në marrjen e këtyre provave, kur subjekti ankimes nuk ka mundur t'i sigurojë vetë provat. Kolegji vlerëson se kjo gjë mund të realizohet atëherë kur pala në mënyrë bindëse dhe pa ekuivoke, provon faktin se kjo provë ekziston dhe ajo është gjendur në pamundësi për të siguruar marrjen e saj dhe për këtë arsye i drejtohet KQZ-së, për marrjen e proves, si dhe është e nevojshme për të provuar faktin e pretenduar. Kolegji vlerëson të theksojë faktin se pretendimet lidhur me ekzistencën e provave që provojnë shkeljet e kryera, nuk duhet të jenë formale, në kuadër të retorikës politike. Për fundimisht Kolegji rithekson se në interpretim të ligjit zgjedhor, subjekti ankimes ka detyrimin të paraqesë provat dhe nëse nuk ka mundur t'i sigurojë vetë, duhet të paraqesë të dhëna të mjaftueshme dhe bindëse për ekzistencën e provës pranë një institucioni të caktuar shtetëror/publik, si dhe të shpjegojë qartazi faktit që kërkon të provojë.

29. Kolegji e gjen të pabazuar kërkesën për marrjen e informacioneve pranë institucioneve të ndryshme, të cilat sipas palës paditëse subjekti zgjedhor “Partia Demokratike-Aleanca për Ndryshim”, i konsideron prova në mbështetje të pretendimit të saj, pasi vlerësoi se këto informacione të kërkuara për t'u marrë nuk ishin mjaftueshmërisht konkrete për nevoja të këtij gjykimi. Kolegji vlerëson se kërkesa e palës paditëse për prova në fakt është kërkesë për të vënë në punë institucionet e tjera, me qellim që ato të hulumtojnë, studiojnë, analizojnë apo prodhojnë statistika lidhur me fenomenet e pretenduara si shkelje nga ana e palës paditëse. Në asnjë rast, këto statistika të kërkuara nuk janë mjaftueshmërisht konkrete për të plotësuar të gjithë elementët e domosdoshëm të kërkuar nga neni 160 e 161 të Kodit Zgjedhor për pavlefshmërinë e zgjedhjeve.

Lidhur me pretendimet në lidhje me pamundësinë e votimit të shtetasve shqiptarë që jetojnë jashtë vendit dhe të karantinuar.

30. Pala paditëse pretendon se mosgarantimi i të drejtës për votim të shtetasve shqiptar me banim jashtë vendit ka çënuar rëndë procesin zgjedhor dhe për pasojë zgjedhjet e Qarkut Durrës duhet të shpallen të pavlefshme. Kodi zgjedhor ka parashikuar mundësinë që edhe shtetasve shqiptarë që jetojnë jashtë vendit, t'u garantohet e drejta e votës. Lidhur me këtë pretendim, Kolegji e gjen të mbështetur qëndrimin e mbajtur nga KAS në vendimin objekt gjykimi, sipas të cilit në nenin

20/1/dh të Kodit Zgjedhor përcaktohet kompetenca e Komisionit Rregullator (që janë të zgjedhur nga Kuvendi) për të shqyrtuar dhe miratuar aktet me karakter normativ lidhur me rregullat për regjistrimin e votuesve nga jashtë vendit, për procedurat e votimit të tyre, administrimin dhe numërimin e votave etj. Sipas vendimit të KAS konstatohet se për zgjedhjet e përgjithshme të datës 25.04.2021, kjo gjë nuk është realizuar nga ana e Komisionit Rregullator dhe rrjedhimisht nuk është mundur votimi i shtetasve shqiptarë që jetojnë jashtë vendit.

31. Kolegji thekson se jemi në kushtet kur pamundësia e realizimit të votimit të shtetasve shqiptarë jashtë vendit (në vendet ku jetojnë) nuk do të mund të konsiderohet shkelje që passjell pavlefshmëri të zgjedhjeve në qarkun e Durrësit, pasi nuk argumentohet dhe nuk provohet nga pala paditëse lidhja shkakësore midis një situatë të mosrealizimit të procesit të votimit, për shtetasit shqiptarë që banojnë jashtë vendit, me cënimin e pretenduar të procesit zgjedhor në qarkun Durrës. Pikërisht, mosmarrja e masave për të mundur ushtrimin e së drejtës së votës nga shtetasit shqiptarë jashtë vendit, në shtetet që jetojnë, nuk mund të passjellë shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve në zonën zgjedhore përkatëse, duke mohuar të drejtën e votuesve që kanë ushtruar të drejtën e votës. Ky është një pretendim që nuk mund të paraqitet para Kolegjit dhe pas pjesëmarrjes në zgjedhje të subjektit zgjedhor, për arsye se me këtë pretendim të palës paditëse nuk duhet të ishin zhvilluar fare zgjedhjet e 25 prillit 2020 nëse nuk do ishte rregulluar me akt normativ të Komisionit Rregullator votimi i shtetasve shqiptarë që jetojnë jashtë vendit. Kjo, pasi sipas palës paditëse zgjedhjet janë të pavlefshme dhe për pasojë të tilla do të vijonin të ishin derisa të miratohej një akt normativ për votimin e zgjedhësve me banim jashtë vendit. Pa analizuar më tej Kolegji, thekson se mosvotimi i zgjedhësve me banim jashtë vendit nuk përbën shkak për pavlefshmëri të zgjedhjeve, në kuptim të nenit 160 të Kodit Zgjedhor.

32. Pala paditëse ka pretenduar se në ditën e zgjedhjeve kanë qenë 23,000 të infektuar me “COVID 19”, nga të cilët 722 në qarkun e Durrësit dhe kjo gjë ka passjellë pamundësinë e ushtrimit të së drejtës së votës nga ana e tyre, duke u konsideruar si një mohim *de facto* i së drejtës për të votuar. Kolegji vlerëson se Kodi Zgjedhor nuk parashikon mundësinë e votimit në distancë për zgjedhësit që ndodhen në territorin shqiptar. Kolegji vlerëson se në situatën e krijuar nga pandemia e “COVID-19”, synimi kryesor është mbrojtja e jetës dhe shëndetit të qytetarëve. Në kuadër të mospërhapjes së virusit SARS COV 2 janë miratuar rregulla ligjore për izolim të personave të infektuar. Por nga ana tjetër, kjo periudhë e vështirë ka përbërur shtetet dhe shoqëritë me sfida të tjera, që janë thelbësore për të garantuar demokracinë dhe për të organizuar dhe zhvilluar procese zgjedhore, siç janë dhe zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë datë 25 Prill 2020. Në këtë kuptim, institucionet shtetërore, publike, subjektet zgjedhorë, shoqëria civile në kuadër të zhvillimit të zgjedhjeve në periudhën e pandemisë Covid-19, duhet të veprojnë dhe bashkëpunojnë me qëllim që të garantojnë mbrojtjen e të drejtave themelore kushtetuese dhe më e rëndësishme, të drejtën e jetës dhe shëndetit të individit. Kolegji vlerëson se në situatën pandemike COVID-19, duke pasur parasysh synimin për mbrojtjen e të drejtës së jetës dhe shëndetit, mosvotimi i personave të sëmurë me virusin SARS COV 2, duke qenë se kanë qenë në izolim, nuk konsiderohet shkelje e tillë që cënon rëndë procesin zgjedhor, me pasojë pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qarkun Durrës. Nga ana tjetër nuk provohet se sa ndikim ka pasur ky numër në qendrat e votimit në qarkun Durrës dhe sa prej tyre kanë qenë zgjedhës. Sa më sipër, ky pretendim është i pabazuar në ligj dhe prova.

33. Pala paditëse po ashtu pretendoi se zgjedhjet në qarkun Durrës duhet të shpallen të pavlefshme për shkak se me Urdhrin nr. 219 datë 19.04.2021 “Për karantinimin e personave që vijnë në Republikën e Shqipërisë nga Republika e Maqedonisë së Veriut dhe Greqia”, nxjerrë

nga Ministri i Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, u është mohuar e drejta e votimit shtetasve shqiptar që jetojnë në këto shtete.

34. Në gërmën “b” të paragrafit të parë, të nenit 160 është parashikuar si shkak për pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një apo disa qendra votimi, rasti i ndodhjes së fatkeqësisë natyrore, që duhet të jetë në përmasa të tilla që pengon pjesëmarrjen e zgjedhësve në votim. Kolegji vlerëson se kriza e shëndetit publik e shkaktuar nga “COVID-19” në vitin 2020, ka shkaktuar dëme të mëdha ekonomike dhe shëndetësore madje dhe të humbjes së jetëve njerëzore. Gjatë vitit të kaluar 2020 dhe në vijim, u evidentua qartazi se jo vetëm vendet në zhvillim, por edhe vendet e zhvilluara dhe me demokraci të konsoliduar u gjendën përballë vështirësive të mëdha në situatën e krijuar nga pandemia e “COVID-19”. Në këtë situatë synimi kryesor është mbrojtja e jetës dhe shëndetit të qytetarëve. Por nga ana tjetër, kjo periudhë e vështirë ka përballur shtetet dhe shoqëritë me sfida të tjera, që janë thelbësore për të garantuar demokracinë. Një nga këto sfida është dhe organizimi dhe zhvillimi i procesve zgjedhore, siç janë dhe zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë datë 25 Prill 2020. Në këtë kuptim, institucionet shtetërore, publike, subjektet zgjedhorë, shoqëria civile në kuadër të zhvillimit të zgjedhjeve në periudhën e pandemisë Covid-19, duhet të veprojnë dhe bashkëpunojnë me qëllim që të garantojnë mbrojtjen e të drejtave themelore kushtetuese dhe më e rëndësishme, të drejtën e jetës dhe shëndetit të individit.

35. Përsa i përket gjendjes “*Fatkeqësi natyrore*”, Ligji nr.45/2019 “Për mbrojtjen civile”, në nenin 3 parashikon se “*Fatkeqësi natyrore*” janë fatkeqësitë që shkaktohen nga dukuri natyrore ekstreme, që lidhen me tërmetet, përmytjet dhe vërshimet e ujit, temperaturat ekstreme dhe të tejzgjatura, rrëshqitjet arkitektonike, ortekët, erërat e forta në tokë dhe në det, zjarret masive në pyje, sëmundjet infektive masive dhe dukuri të tjera që ndikojnë në jetën e njerëzve, gjënë e gjallë, pronën, trashëgiminë kulturore dhe mjedisin”. Në nenin 4 të ligjit përcaktohet se: “1. Çdo person ka të drejtën e mbrojtjes nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera. 2. Në rastet e fatkeqësive natyrore dhe të fatkeqësive të tjera, mbrojtja dhe shpëtimi i jetës së njerëzve kanë prioritet mbi çdo aktivitet tjetër të mbrojtjes civile”. Sipas nenit 39 të ligjit nr.45/2019, përcaktohet se: “1. Këshilli i Ministrave mund të vendosë, për një periudhë jo më të gjatë se 30 ditë, gjendjen e fatkeqësisë natyrore në një pjesë ose në të gjithë territorin e vendit. 2. Zgjatja e gjendjes së fatkeqësisë natyrore, sipas përcaktimit të bërë në pikën 1, të këtij neni, mund të bëhet vetëm me miratimin e Kuvendit.”. Me VKM nr.243, datë 24.03.2020 është shpallur e gjendjes së fatkeqësisë natyrore në të gjithë Republikën e Shqipërisë për shkak të epidemisë së shkaktuar nga COVID-19. Me vendimin Nr.18/2020 dt.23.4.2020, Kuvendi i Republikës së Shqipërisë ka vendosur dhënien e pëlqimit për zgjatjen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore, të shpallur me vendimin nr.243, datë 24.3.2020, të Këshillit të Ministrave, “Për shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore”, deri në datën 23.6.2020.

36. Referuar pretendimit të palës paditëse, Kolegji thekson se siç ka argumentuar KAS, Urdhri nr.219 datë 19.04.2021 është kundërshtuar gjyqësisht në Gjykatën Administrative të Apelit nga subjekti zgjedhor LSI por nuk është disponuar për shfuqizimin apo ndryshimin e tij. Kolegji vë në dukje se urdhri ka qenë në fuqi dhe është nxjerrë, për të parandaluar përhapjen e virusit SARS COV 2, në kuadër të masave që janë marrë përgjatë periudhës së pandemisë COVID 19 duke parashikuar karantinimin 14 ditor për shtetasit që hyjnë në Shqipëri nga Republika e Greqisë dhe Maqedonisë së Veriut gjatë periudhës 20.04.2021 deri më 03.05.2021. Kolegji thekson se urdhri është nxjerrë dhe i referohet edhe periudhës së festave fetare (Pashkët), periudhë gjatë së cilës normalisht kontaktet midis njerëzve janë më të shumta dhe rrjedhimisht pasohet me shtim të

udhëtimeve ndërshtetase. Urdhri i sipercituar është motivuar me nevojën për të dominuar përhapjen e epidemisë Covid- 19, në kushtet e “kontakteve me intensive në popullatë deri në përfundim të festës dhe veprimtarive fetare të lidhura me pashkët ortodokse”. Vetizolimi i personave që hyjnë në territorin e Republikës së Shqipërisë është një masë që është marrë në mënyrë të përsëritur që nga koha e nisjes së pandemisë dhe ka qënë e lidhur me statistikat e sëmundshmërisë dhe pritshmëritë nga ngjarje të caktuara. Kolegji vlerëson se pala paditëse nuk provon se nxjerrja e këtij urdhri ka patur ndikim të atillë në procesin zgjedhor në qarkun Durrës, sa të mund të disponohet mbi pavlefshmërinë e zgjedhjeve. Pretendimi i palës paditëse është hipotetik dhe i përgjithshëm pa u provuar cënimi i rëndë i pretenduar i procesit zgjedhor në qarkun Durrës. Sa më sipër, ky pretendim është i pabazuar në prova dhe ligj.

Lidhur me pretendimin për blerje të votës dhe përdorimit të personave me rekorde të tmerrshme kriminale.

37. Pala paditëse pretendoi se në qarkun e Durrësit është vënë re fenomeni i shitblejres së votës dhe përfshirjes në fushatë të personave me precedent penal dhe për këtë fenomen ka paraqitur kallëzime penale në prokurori në rrethe dhe në SPAK. Sipas palës paditëse ky fenomen është konstatuar edhe në Deklaratën e Gjetjeve dhe Rekomandimeve Paraprake të OSBE/ODIHR. Kjo sipas palës paditëse ka cënuar rëndë procesin zgjedhor dhe për pasojë i bën të pavlefshme zgjedhjet në qarkun e Durrësit. Sipas palës paditëse rezultojnë të paktën 146 zgjedhës të cilët janë paguar në shumën 100 – 300 euro për votat e tyre.

38. Kolegji e gjen të bazuar qëndrimin e mbajtur nga KAS në lidhje me këtë pretendim. Kolegji konsideron se paraqitja e kallëzimeve penale, jo domosdoshmërisht nënkupton se realisht është kryer një veprë penale. Prokuroritë e rretheve gjyqësore apo Prokuroria e posaçme, sipas kompetencave respektive, kanë të drejtë dhe njëkohësisht detyrim kushtetues dhe ligjor që të hetojnë veprat penale dhe të ushtrojnë ndjekjen penale ndaj kujtdo që dyshohet se kryen veprë penale, duke përfshirë edhe veprat penale që kryhen para, gjatë apo pas procesit zgjedhor. Sipas legjislacionit penal ekzistenca e kryerjes së veprës penale dhe autorësia e saj konfirmohen me një vendim gjyqësor të formës së prerë. Kolegji thekson se në gjykim nuk u paraqit asnjë provë nga palët paditëse përsa i përket zonës zgjedhore/qarku Durrës, që kryerja e krimeve të pretenduara zgjedhore ka cënuar rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar në vullnetin e zgjedhësve për të marrë pjesë apo jo në votime, si dhe në tjetërsimin e votës së tyre. Kolegji nuk mund të pranojë apriori pretendimin për ekzistencë të shkeljes apo shkeljeve, të ngritura në nivelin e një veprë penale, thjesht sepse është paraqitur një kallëzim penal. Aq më tepër që në çdo rast, edhe nëse do të paraqiteshin vendime gjyqësore të formës së prerë ku të evidentohet kryerja e veprave penale gjatë procesit zgjedhor, Kolegji do të vlerësonte nëse kundërligjshmëria e veprimeve (të konsideruara si veprë penale me vendim gjyqësor të formës së prerë) kishte cënuar në atë masë procesin zgjedhor, që mund të legjitimonte kërkesën për pavlefshmëri të zgjedhjeve në zonën zgjedhore përkatëse.

39. Kolegji vë në dukje se pretendimet e ngritura janë të përgjithshëm dhe të tilla që nuk provojnë rast konkret të ndikimit në shtrembërimin e votës së votuesve dhe rrjedhimisht në cënimin të rëndë të procesit zgjedhor në qarkun Durrës. Kolegji vlerëson se nga pala paditëse, nuk u arrit që të argumentohet lidhja shkakësore midis fenomenit të “shitblerjes së votës” apo “përfshirjes në fushatë zgjedhore të personave me rekorde kriminale” (edhe sikur të provohej ky pretendim) me pasojën e ardhur në cënim të procesit dhe rezultatin të zgjedhjeve. Kolegji rithekson se pavlefshmëria e zgjedhjeve duhet të bazohet në prova që qartësisht evidentojnë

cënimin e rëndë të procesit zgjedhor nga veprimet e kryera në shkelje të ligjit dhe jo të bazohet në hamendësime të përgjithshme. Sa më sipër, Kolegji e gjen pretendimin të pabazuar në pova dhe ligj.

Lidhur me pretendimin për blerje të votës nëpërmjet dhënies së bonuseve dhe përfitimeve të tjera.

40. Kolegji thekson se neni 91 i Kodit Zgjedhor parashikon se: *“Katër muaj para datës së zgjedhjeve deri në formimin e qeverisë së re pas zgjedhjeve ndalohet propozimi, miratimi ose nxjerrja e akteve ligjore ose nënligjore, të cilat parashikojnë dhënien e përfitimeve për kategori të caktuara të popullsisë të tilla si aktet që parashikojnë rritjen e pagave, pensione, mbështetjes ekonomike apo sociale, uljen ose heqjen e taksave, vendosjen e amnistive fiskale, privatizimin apo dhënien e pasurive a të shpërblimeve etj. përveçse kur nisma kushtëzohet nga gjendje të faktkeqësisë natyrore”*. Kolegji gjen me vend arsyetimin e përdorur nga KAS në lidhje me dy aktet përkatëse, VKM nr.1044 datë 18.12.2020 “Për një shtesë në vendimin nr. 929, datë 17.11.2010, të Këshillit të Ministrave “Për krijimin dhe përdorimin e fondit të veçantë”, të ndryshuar” dhe VKM nr.1102 datë 24.12.2020 “Për përcaktimin e kritereve bazë të sektorëve që do të mbështeten dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural për vitin 2021”. Dukshëm vendimi nr.1044/2020 është miratuar përpara fillimit të periudhës së ndalimit të parashikuar në nenin 91/4 të Kodit Zgjedhor ndërsa VKM nr.1102/2020 nuk mund të kategorizohet tek aktet që citon dispozita e sipërcituar, neni 91/4 i Kodit Zgjedhor.

41. Në lidhje me VKM nr.1076 datë 24.12.2020 “Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr.555 datë 11.08.2011 të KM “Për miratimin e strukturës dhe të niveleve të pagave të punonjësve me arsim të lartë dhe të punonjësve të infermieristikës në sistemin e ministrisë së Shëndetësisë dhe njësinë mjekësore ushtarake pranë spitalit universitar të traumës, si dhe për trajtimin e personelit mjekësor në strukturat e forcave të armatosura të ndryshuar”, Kolegji konstaton se është nxjerrë brenda afatit katër mujor që përcakton neni 91/4 i Kodit Zgjedhor, nga dita e zgjedhjeve, por nga ana tjetër, Kolegji vë në dukje se KAS argumenton se nga verifikimet e kryera, subjekti zgjedhor përkatës nuk ka bërë ankim në KQZ për këtë shkelje, në kuadër të konsiderimit të saj si “kundërvajtje administrative”. Nga ana tjetër, Kolegji vlerëson se ndikimi në rezultat është hipotetik dhe jo konkret.

42. Pala paditëse pretendoi se Bashkia të drejtuar nga kryebashkiakë të PS-së, si Durrës, Tiranë, Kavajë, Lezhë, Rrogozhinë, Vorë, Krujë, Lac dhe Mirditë shpërndanë vetëm në dy muaj rreth 40 milionë euro për familjet e prekura nga tërmeti i nëntorit 2019. Në datën 4 shkurt, Bashkia Durrës miratoi me urgjencë listën e parë të 806 familjeve përfituese, të cilët përfitonin 2 milionë euro pagesa Cash. Ndërsa, në datën 14 Prill, Bashkia miratoi një listë me 1351 familje, të cilat përfitonin 4 milionë euro Cash në llogaritë e tyre. Madje, me disa vendime të javës të fundit, Bashkia Durrës ndryshoi kategorinë e dëmtimeve nga DS1 në DS2 ose nga DS2 në DS3 për të rritur vlerën e dëmshpërblimeve. Nga kjo skemë tërësisht e paligjshme, me qëllim të qartë marrjen e votave dhe mbështetjes për Partinë Socialiste, nëpërmjet disbursimit të drejtpërdrejtë të të hollave në llogaritë e tyre, vetëm në Bashkinë Durrës përfituan mijëra euro, 2.157 familje. Sipas palës paditëse, nëse do të përlllogarisnim një numër mesatar prej 2 zgjedhësish për çdo familje (vetëm prindërit), do të kishim 4.314 zgjedhës, përfitues të kësaj skeme. Një numër i tillë zgjedhësish, vullneti i të cilëve është manipuluar nëpërmjet abuzimit me fondet publike, është rreth 31 herë më i madh se numri i zgjedhësve (136) që ndajnë mandatin e fundit të PS me LSI-në.

43. Kolegji vlerëson se ligji zgjedhor ka parashikuar rregullat për të garantuar një fushatë zgjedhore, që të passjellë zhvillimin e zgjedhjeve të lira dhe demokratike. Për subjektet që kryejnë shkelje, ligji zgjedhor ka parashikuar edhe pasojat, duke i konsideruar shkelje të caktuara si kundërvajtje administrative, që në rastin konkret për shkljet e pretendura nuk rezulton të ketë vendimmarrje administrative në këtë drejtim.

44. Duke iu referuar pretendimit të palës paditëse, Kolegji vlerëson se pala paditëse nuk arriti të provonte se pikërisht miratimi i këtyre akteve nënligjore/administrative, kishte cënuar rëndë procesin zgjedhor, me pasojë ndryshimin e votës së zgjedhësve në atë masë sa të kishte ndikuar në ndarjen e mandateve në zonën zgjedhore përkatëse. Ndikimi, sipas palës paditëse është hipotetik dhe jo konkret. Në vlerësim të Kolegjit, nuk mund të disponohet mbi pavlefshmërinë e zgjedhjeve sa kohë nuk provohet një lidhje e drejtë për drejtë dhe shkakësore me ndryshimin e vullnetit të zgjedhësve, në një masë kritike, që të jetë bërë përcaktuese në ndikimin e vullnetit të zgjedhësve. Sa më sipër, ky pretendim i palës paditëse do të konsiderohet i pabazuar në prova dhe ligj.

Lidhur me pretendimin për rritjen e investimeve publike.

45. Lidhur me këtë pretendim, sipas të cilit në vitin 2020, pra një vit para zgjedhjeve, pati një rritje të lartë të kontratave publike, qoftë në numër, ashtu edhe në vlerën e tyre, Kolegji vlerëson se ai mbetet në kuadër të një hipoteze dhe jo të një fakti konkret që ka ndikuar në mënyrë përcaktuese dhe cënuar vullnetin e zgjedhësve. Prokurimi i fondeve publike është një element i parashikuar në buxhetin e institucioneve, në ushtrim të funksioneve publike dhe nuk mund tu kërkohet institucioneve që të mos realizojnë qëllimet dhe objektivat për të cilat janë krijuar. Rritja e investimeve publike nuk mund të përkthehet apriori si një veprim i realizuar me qëllim manipulimin e vullnetit të zgjedhësve.

Lidhur me pretendimin se në Qarkun e Durrësit, ministrat vijuan fushatën përgjatë veprimtarive zyrtare dhe me këtë publicitet i dhanë përparësi domethënëse partisë qeverisëse, Kolegji vlerëson se ky fakt nuk përbën shkak për pavlefshmëri të zgjedhjeve, në mënyrë që të ketë arritur masën kritike dhe të ketë ndikuar masivisht në deformimin e vullnetit të zgjedhësve. Kolegji vlerëson se nga pala paditëse nuk provohet masa konkrete që ky fenomen ka pasur në përcaktimin e vullnetit të zgjedhësve, duke iu referuar qendrave të votimit konkrete ku ky fenomen është shfaqur dhe sa ka ndikuar.

Pretendimi mbi përdorimin e burimeve shtetërore në fushatën zgjedhore, në dhënien e lejeve të legalizimit, ndihmave, dhënie e përfitimeve nga skemat shtetërore, rritjen e punësimit, intimidimi i punonjësve të administratës shtetërore etj.

46. Pala paditëse pretendoi se nga PS, partia qeverisëse, janë përdorur ndër të tjera burimeve shtetërore në fushatën zgjedhore, janë dhënë leje të legalizimit, ndihmë ekonomike, përfitime nga skemat shtetërore, rritja e njerëzve të punësuar, si dhe janë intimiduar punonjësit e administratës publike në kundërshtim me Kodi Zgjedhor dhe vendimin nr. 9/2020 të Komisionit Rregullator të KQZ. Sipas palës paditëse kjo ka ndikuar në vullnetin e votuesve duke cënuar rëndë procesin zgjedhor dhe për pasojë zgjedhjet në qarkun Durrës duhet të konsiderohen të pavlefshme. Kolegji vë në dukje se pala paditëse nuk provon lidhjen shkakësore midis këtyre veprimtarive me pasojën që pretendohet se ka ardhur dhe konkretisht cënim të rëndë të procesit zgjedhor në qendrat e votimit të qarkut Durrës. Kolegji vë në dukje se veprimtari të tilla të

pretenduara të kryera në kundërshtim me rregullimet e Kodit Zgjedhor dhe vendimit nr.9/2020 të Komisionit Rregullator të KQZ, nuk provohet nga pala paditëse se kanë pasur ndikim në pjesëmarrjen e zgjedhësve në votime dhe në preferencat politike të tyre. Përsa kohë që nuk arrihet të provohet cënimi konkret i procesit zgjedhor në qendrat e votimit të qarkut Durrës nga këto veprimtari të ndaluara, atëherë pretendimi për pavlefshmëri të zgjedhjeve në të gjitha qendrat qarkut Durrës është i pabazuar në prova dhe ligj. Kolegji gjen me vend të ritheksojë se pretendimet në lidhje me këto “fenomene” të pretenduara se kanë ndodhur, citohen në mënyrë të përgjithshme dhe nuk faktojnë ndikimin mbi procesin zgjedhor, në atë nivel, që mund të passjellin pavlefshmëri të zgjedhjeve. Kolegji rithekson se pala paditëse në kuptim të nenit 160 të Kodit Zgjedhor duhet të provonte ndikimin në procesin zgjedhor në një qendër votimi ose disa të tilla të caktuara të veprimtarinë ndaluese konkrete që pretendohet se është kryer. Ndikimi nuk duhet të jetë i hamendësuar por konkret, i faktuar dhe i matshëm. Kolegji rithekson se pavlefshmëria e zgjedhjeve duhet të bazohet në prova që qartësisht evidentojnë cënimin e rëndë të procesit zgjedhor nga veprimet e kryera në shkelje të ligjit dhe jo të bazohet në hamendësime të përgjithshme dhe të pafaktuara. Sa më sipër, Kolegji e gjen pretendimin të pabazuar në prova dhe ligj.

Lidhur me pretendimet për krijimin, nga ana e subjektit zgjedhor Partia Socialiste e Shqipërisë, të një bazë të dhënash personale (database) për një numër të konsiderueshëm zgjedhësish

47. Pala paditëse pretendon se mbajtja e të dhënave për një numër të konsiderueshëm të zgjedhësve, në të cilat gjenin pasqyrim në mënyrë aluduese preferencat politike, i njohur ndryshe, referuar edhe nga jehona në media që pati ky lajm, “skandali i patronazhistëve”, ka ndikuar në vullnetin e votuesve duke bërë zgjedhjet e pavlefshme në qarkun Durrës. Kolegji vlerëson se pala paditëse nuk provoi në gjykim ndikimin e strategjisë së pretenduar se është ndjekur lidhur me “patronazhistët”, tek personat që kanë ushtruar të drejtën e votës duke ndikuar mbi vullnetin e zgjedhësve për pjesëmarrje në votime apo për preferencat e tyre përkundrejt partive politike në qarkun Durrës. Kolegji vë në dukje se të dhënat personale duhet të mbrohen sipas parashikimeve të ligjit nr.9887/2008 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, ku parashikohen mekanizmat apo rrugët ligjore që ndiqen për të garantuar mbrojtjen e tyre. Në vijim, referuar natyrës së këtij gjykimi, Kolegji nuk e gjen me vend të argumentojë më tej lidhur me këtë pretendim të paraqitur në gjykim, pasi në kompetencë të Kolegjit është vlerësimi nëse “fenomeni” i pretenduar si më lart, i konsideruar si shkelje nga pala paditëse, ka ndikuar ose jo në një masë të rëndë në cënimin e procesit zgjedhor. Kolegji vlerëson se përdorimi i kësaj platforme, nuk provohet që të ketë sjellë pasoja në intimidimin e zgjedhësve dhe të ketë ndikuar në mbajtjen e tyre larg nga procesi i votimit, në një kohë kur në këto zgjedhje në zonën zgjedhore Qarku Durrës pjesëmarrja ka qënë 44,95% nga 44,76% që ka qënë në vitin 2017. Kolegji i qëndron përfundimit se nuk provohet që ky fenomen të ketë ndikuar në vullnetin e zgjedhësve për pjesëmarrje në votime apo lidhur me preferencat e tyre partiake në qarkun e Durrësit.

Lidhur me pretendimet mbi miratimin e ndryshimeve kushtetuese me ligjin nr.115/2020, ndryshimeve në ligjin “Kodi Zgjedhor” me ligjin 118/2020, pa pëlqim të subjektit ankues.

48. Pala paditëse ka pretenduar se ndryshimet e njëanshme të Kodit Zgjedhor nga Partia Socialiste kanë shkelur marrëveshjen konsensuale dhe u evidentua si problematikë edhe nga Misioni i OSBE/ODIHR. Sipas palës paditëse në opinionin e tyre të përbashkët, Komisioni i Venecias të Këshillit të Evropës dhe ODIHR-i shprehën keqardhje që procedurat e miratimit të

ndryshimeve në Kushtetutë dhe në Kodin Zgjedhor kishin qenë jashtëzakonisht të nxituara dhe që nuk ishin paraprirë nga një proces i duhur konsultimi.

49. Kolegji vë në dukje se pretendimi për pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qarkun Durrës për shkak të ndryshimeve kushtetuese dhe ligjore në mënyrë të njëanshme nga PS, nuk ka bazë sipas parashikimit të nenit 160 të Kodit Zgjedhor. Kolegji vlerëson se detyra e gjyqtarëve dhe e këtij kolegji është interpretimi dhe zbatimi i legjislacionit në fuqi. Në këtë kuptim, nuk i takon këtij Kolegji që të vlerësojë përshtatshmërinë e ndryshimeve ligjore të miratuara nga Kuvendi.

50. Referuar “gjetjeve” apo “deklaratatave publike” të bëra nga ndërkombëtarët/misioni vëzhgues i OSBE/ODIHR, Kolegji vlerëson se misionet vëzhguese, ndër të tjera, me konstatimet e tyre, ndihmojnë në evidentimin e problematikave që janë shfaqur gjatë një procesi zgjedhor, si dhe në marrjen e iniciativave, në të ardhmen, për ndryshime ligjore apo në krijimin e mekanizmave të përshtatshëm, për të përmirësuar sistemin zgjedhor. Në këtë kuptim, Kolegji i gjen pretendimet e palës paditëse për të kërkuar dhe provuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qarkun Durrës, si pasojë e ndryshimeve kushtetuese dhe ligjore, të pabazuara në nenin 160 të Kodit Zgjedhor.

Pretendimet për përqindje, të konsideruar të lartë, të votave të pavlefshme.

51. Sipas palës paditëse, numri i votave të pavlefshme për Qarkun e Durrësit ishte 7808 vota të pavlefshme ose 4.85%, fakt ky që është ndikuar nga përmbajtja e fletës së votimit me numra dhe jo me emrat e kandidatëve, duke krijuar konfuzion ditën e zgjedhjeve. Pavlefshmëria e fletëve të votimit ka ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve, veçanërisht kjo për Qarkun e Durrësit ku diferenca ndërmjet PS dhe LSI ishte 136 vota për mandatin e deputetit.

52. Kolegji vlerëson se me vendimin nr.5 datë 04.04.2021 është shprehur lidhur me pretendimet e subjekteve zgjedhorë mbi përmbajtjen e fletës së votimit, ndaj nuk ka më vend për të mbajtur qëndrim lidhur me këtë pretendim.

53. Në lidhje me pretendimin për pavlefshmëri të zgjedhjeve në Qarkun Durrës për shkak të numrit të votave të pavlefshme, Kolegji thekson se nuk u provua lidhja midis evidentimit dhe konstatimit të votave të pavlefshme me cënimin e procesit zgjedhor në këtë Qark. Kolegji vlerëson se pavlefshmëria e votës është pjesë e rregullave të votimit dhe numërimit të votave, nuk është mohim i së drejtës për të votuar (nuk ka mohim të së drejtës kur e drejta është ushtruar), nuk është shkelje e Kodit Zgjedhor, për pasojë nuk formon shkak për pavlefshmëri të zgjedhjeve. Shkaqet që kanë ndikuar në pavlefshmërinë e votave mund të jenë nga më të ndryshmet duke nisur nga fushata edukuese, fakti se në këto zgjedhje u votua me dy vota dhe propabiliteti i gabimit dyfishohet, e duke mos përjashtuar as faktin se pavlefshmëria mund të ishte mënyrë votimi me dashje. Të gjitha këto janë mundësi hipotetike, por që nuk provojnë paligjshmëri në procesin zgjedhor. Kolegji mbështet argumentimin e mësipërm të KAS dhe vë në dukje se pavlefshmëria e votave (duke marrë parasysh edhe faktin se vota është e fshehtë) nënkupton edhe pamundësinë e evidentimit të vullnetit real të zgjedhësve dhe për pasojë edhe pamundësinë e verifikimit të cënimit real të secilit subjekt zgjedhor. Kolegji thekson se pala paditëse nuk arriti të provonte lidhjen midis evidentimit të një përqindje të caktuar të votave të pavlefshme dhe cënimit të rëndë të procesit zgjedhor në qarkun Durrës. Kolegji rithekson se pavlefshmëria e zgjedhjeve duhet të bazohet në prova që qartësisht e vë në dukje cënimin e rëndë të procesit zgjedhor nga veprimet e kryera në shkelje të ligjit dhe jo të bazohet në hamendësime

të përgjithshme dhe të pafaktuara. Sa më sipër, Kolegji e gjen pretendimin të pabazuar në poverë dhe ligj.

Lidhur me pretendimin për diskriminim të kandidatëve gjatë procesit zgjedhor

54. Pala paditëse pretendon se ligji zgjedhor u lejon vetëm Kryetarëve të partive por asnjë kandidat tjetër që të kandidojë deri në 4 zona zgjedhore, ndërkohë që kandidatët e tjerë mund të kandidojnë vetëm në një zonë, gjë që përbën shkelje të së drejtës së kandidimit në kushte të barabarta, ky fakt, përbën një diskriminim në të drejtën për t'u zgjedhur, në kuptim të neneve 18 dhe 45 të Kushtetutës.

55. Kolegji vlerëson se pretendimi i mësipërm i palës paditëse pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qendrat e votimit të qarkut Durrës, nuk ka bazë sipas parashikimit të nenit 160 të Kodit Zgjedhor. Sic u argumentua më lart, nuk i takon këtij Kolegji që të vlerësojë përshtatshmërinë e këtij parashikimi ligjor.

Lidhur me pretendimet për raste të votimit më shumë se një herë, votimit për të tretët apo votimi familjar.

56. Pala paditëse pretendon se është konstatuar se persona të ndryshëm kanë votuar më shumë se një herë, qoftë për të tretët apo familjarë të tyre, duke shkelur kështu drejtpërdrejtë Kodin Zgjedhor. Nga kryqëzimi i të dhënave të pajisjeve PEI, rezultoi se shenjat e gishtërinjve të 34 personave janë përdorur për identifikimin e 79 zgjedhësve, çka potencialisht, siç u pranua edhe nga e Nënkomisioneres Shtetërore të Zgjedhjeve, ekziston dyshimi i arsyeshëm se 31 personave kanë votuar për 79 zgjedhës ose të pakën 2 herë. Në vlerësimin e palës paditëse ky fakt provon se ekziston mundësia që një person i vetëm të ketë votuar në emër të shumë zgjedhësve dhe kjo e bën votimin në këto raste të pavlefshëm.

57. Kolegji e gjen të bazuar argumentimin e KAS se mbi bazën e informacionit të përftuar nga materiali i servirur mund të ngrihen vetëm hipoteza për sjelljen e zgjedhësve të evidentuar por nuk mund të krijohet bindja për shkelje të provuara, aq më tepër për votim të dyfishtë. Materiali i servirur konstaton se për zonën zgjedhore ka një listë prej 79 rastesh të identifikuar me gjurmë daktiloskopike të dyshuara të njëjta nga pajisjet, por jo të përputhshme. Nëse gjurmët do ishin të përputhshme, atëherë pajisja do t'i kishte deklaruar të përputhshme ato. Vetëm në 4 (katër) raste ky dyshim përqaq gjurmën daktiloskopike me identitetin e njëjtë në dy qendra votimi të ndryshme.

58. Kolegji vlerëson se Kodi Zgjedhor ka përpunuar një numer filtrash e garancish të cilat mbrojnë aspekte të caktuara të procesit nga cënimi, prishja apo manipulimi. Filtrat dhe garancite si rregull janë ndërvepruese dhe komplementare. Në këtë kuptim për mbrojtjen nga votimi i shumëfishtë p.sh. ndërveprojnë lista e zgjedhësve, me emrin e zgjedhësve vetëm në një listë qendre votimi, procedura e rrepte e kontrollit të identitetit të votuesit, përdorimi i bojes matrikuluese, lënia e gjurmës së gishtit në pajisjen PEI, kontrolli a posteriori i të dhënave të grumbulluara nga pajisjet PEI për të gjithë vendin dhe, se fundi, mbikeqyrja reciproke e anëtarëve të komisioneve dhe monitorimi i këtyre të fundit nga vëzhguesit e subjekteve. Dy apo shumëfishimi i filtrave dhe garancive i shërben qëllimit që integriteti i procesit të mbrohet edhe në rastet kur ndonjeri prej tyre nuk funksionon, dështon apo administrohet keq. Në këtë kuptim procesi nuk atakohet dot menjëherë për pavlefshmëri, nëse gjatë kontrollit apo verifikimit të

dokumentacionit konstatohen pasaktësi, parregullsi, gabime materiale, gabime njerezore apo shkelje procedurale. Në këtë kuptim, nuk provohet ekzistenca e fenomenit të “votimit të shumëfishtë”. Për më tepër, nuk u arrit të provohej konkretisht, se cilat ishin këto raste konkrete të votimit të pretenduar të shumëfishtë, që kishin ndikim të tillë në procesin zgjedhor, sa të pasjellin për pasojë pavlefshmëri të zgjedhjeve në qendrat e votimit të qarkut Durrës. Sa më sipër, Kolegji e gjen pretendimin të pabazuar në prova dhe në ligj.

59. Në lidhje me pretendimet e ngritura nga ndërhyrësi dytësor, Partia Lëvizja Socialiste për Integrim, Kolegji vlerëson se ato i referohen problematikave në lidhje me numërimin e votave, problematika të cilat janë ezauruar nëpërmjet rinumërimit nga KAS të 108 kutive të votimit, ku në përfundim të procesit administrativ kjo palë ka kërkuar që tabela e rezultateve e miratuar nga KAS (pas rinumërimit të 108 kutive) të mos përfshihet në rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve për Qarkun e Durrësit dhe të mos ndryshojë tabela përmbledhëse e rezultateve e miratuar me vendimin nr.340/2021 të KSHZ-së.

60. Në përfundim të kësaj analize, Kolegji konkludon se shkeljet e pretenduara se janë kryer për një pjesë nuk u provua ekzistenca e tyre dhe për pjesën tjetër nuk u prova se kanë ndikuar në cënimin e rëndë të procesit zgjedhor, në atë masë sa të bëjë të pavlefshme zgjedhjet në të gjitha qendrat e votimit në qarkun Durrës. Sa më sipër, Kolegji konkludon se padia e paraqitur nga subjekt “Partia Demokratike - Aleanca për Ndryshim”, është e pambështetur në prova dhe në ligj dhe për pasojë duhet rrëzuar.

PËR KËTO ARSYE

Kolegji Zgjedhor Gjyqësor, bazuar në Ligjin nr.10019 datë 29.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë” i përditësuar,

V E N D O S I

- Rrëzimin e padisë të palës paditëse Partisë Demokratike Aleanca për Ndryshim, si të pambështetura në prova dhe në ligj.
- Ky vendim është i formës së prerë dhe ndaj tij nuk lejohet ankim.

U shpall në Tiranë, sot më datë 09.06.2021.

GJYQTARE
Alma KOLGJOKA

GJYQTARE
Emona MUÇI

GJYQTAR
Gentian MEDJA

GJYQTARE
Manjola XHAXHO

GJYQTARE
Esmeralda XHILI